

Vlaams
Parlement

vergadering **C182**
zittingsjaar 2017-2018

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 22 maart 2018

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Tine Soens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over migranten- en vluchtelingenkinderen in het onderwijs – 1283 (2017-2018)	3
VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de vergoeding en het statuut van gastprofessoren – 1297 (2017-2018)	9
VRAAG OM UITLEG van Willy Segers aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de Vlaamse Rand als regio met specifieke uitdagingen op het vlak van anderstaligheid – 1329 (2017-2018)	11
VRAAG OM UITLEG van Jo De Ro aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over ondersteuning voor leerlingen in het deeltijds kunstonderwijs – 1352 (2017-2018)	16
VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de werking van de ontwikkelcommissies eindtermen – 1378 (2017-2018)	21
VRAAG OM UITLEG van Ingeborg De Meulemeester aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het stijgende aantal leerlingen dat de school verlaat zonder een diploma secundair onderwijs – 1364 (2017-2018)	
VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het stijgende aantal schoolverlaters zonder diploma – 1366 (2017-2018)	
VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het verder terugdringen van het aantal vroegtijdige schoolverlaters – 1382 (2017-2018)	25

VRAAG OM UITLEG van Tine Soens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over migranten- en vluchtelingenkinderen in het onderwijs – 1283 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Paul Cordy

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp.a): Minister, in een recent rapport van UNICEF, dat iedereen wellicht gekregen heeft, liet men migranten- en vluchtelingenkinderen aan het woord. Ook onderwijs kwam daar uiteraard bij aan bod. In 2017 volgden 5263 anderstalige nieuwkomers les in een onthaalklas. Maar dat is niet voor alle kinderen en jongeren even evident. Ze geven onder andere aan dat schoollopen en het leven in een opvangcentrum geen gemakkelijke combinatie is en dat het nog steeds erg moeilijk is om persoonlijke banden met Belgische kinderen en jongeren aan te gaan. OKAN-klassen (onthaalonderwijs voor anderstalige kinderen) zorgen ongewild voor een breuklijn in het schoolgebeuren. Jongeren die bijna 18 zijn, zijn onzeker over hun toekomst, ondanks de aanwezigheid van een coach. Het is voor hen vaak ook onduidelijk wat ze kunnen of moeten doen als ze verder willen studeren of waar ze terecht kunnen als dat ze niet zouden willen.

Velen onder hen zijn niet-begeleide minderjarigen. Zij zijn extra kwetsbaar. Een aantal onder hen hebben in hun thuisland geen of heel weinig onderwijs genoten. Het is daarom niet onlogisch dat een aantal van hen afhaken als ze de hele dag op de schoolbanken moeten doorbrengen.

Bob Pleysier, de ex-directeur van Fedasil en voogd van enkele minderjarige vluchtelingen, legde de vinger op de wonde. Hij stelde het in een interview zeer simpel: "Ongeletterde herderjongens die plots acht uur naar school moeten, dat geeft problemen." Hij ziet een oplossing in de combinatie van leren en werken, in de plaats van onthaalonderwijs van twee jaar. Kinderrechtencommissaris Bruno Vanobbergen treedt hem bij in zijn stelling dat de overgang voor hen veel geleidelijker kan verlopen.

We hebben in deze commissie eerder al een gedachtewisseling gehad met Vluchtelingenwerk Vlaanderen over hun visienota 'Maximale onderwijskansen voor elke vluchteling en asielzoeker'. Ook met de kinderrechtencommissaris komt het thema geregeld aan bod.

Minister, hoe wilt u het onthaal in ons onderwijssysteem van migranten- en vluchtelingenkinderen vergemakkelijken? Is er een opening om het combineren van werken en leren voor deze jongeren te vergemakkelijken?

Op welke manier geeft u gehoor aan de aanbevelingen van Vluchtelingenwerk Vlaanderen? Wat denkt u over het installeren van een platform voor onthaalonderwijs, waarbij alle actoren betrokken worden, van ATN (anderstalige nieuwkomers) en OKAN tot centra voor basiseducatie en NARIC (National Academic and professional Recognition and Information Centre), zodat nieuwkomers vlotter hun weg vinden in ons onderwijssysteem?

In de uitzending van Terzake daarover stelde u dat er een georganiseerd contact is tussen Fedasil en Onderwijs. Hoe vaak vindt dat overleg plaats? Kunt u de laatste werkzaamheden toelichten?

Hoeveel anderstalige kinderen zijn er gemiddeld onder de hoede van een traumapsycholoog? Hoeveel traumapsychologen zijn op dit moment werkzaam voor hen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Bedankt voor uw vraag, collega.

Ik hoop dat u het er allen mee eens bent, collega's, dat ons onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers in Vlaanderen bijzonder sterk is. Ook op internationaal vlak oogsten wij lof. Zowel in basis- als in secundair onderwijs kunnen anderstalige nieuwkomers rekenen op een enorme inzet van leerkrachten en schoolteams om Nederlands te leren, om zich actief te integreren in het schoolleven en in de samenleving. We mogen met recht en reden trots zijn op wat we op dat vlak verwezenlijken in Vlaanderen.

Het is gisteren nog vermeld in de plenaire vergadering dat ik samen met een paar collega's een bezoek heb gebracht aan de lagere school in Belsele, een school die heel veel anderstalige nieuwkomers opvangt. Collega De Meyer was daarbij. Die school hanteert een zeer specifieke aanpak die toelaat om anderstalige nieuwkomers echt te ontvangen, zichzelf te laten zijn, tot rust te laten komen, te laten vertellen over de trauma's die ze meegemaakt hebben. Daar zitten ook kinderen bij die heel weinig schoolse achtergrond hebben. Ik heb daar totaal niet ervaren dat kinderen niet geïnteresseerd zouden zijn om naar school te komen, integendeel. Collega De Meyer zal mij kunnen bijtreden. Het was ontroerend om te zien hoe kinderen zich zelfs vastklampen aan de leerkracht en heel graag naar school gaan. De school geeft hun immers een houvast, structuur, een veilige plek. Ze kunnen omgaan met leeftijdsgenoten enzovoort.

Dat stond een beetje haaks, collega Soens, op de aanbevelingen die ik in het OKANS-onderzoek (Cartografie en analyse van het onthaalonderwijs voor minderjarige anderstalige nieuwkomers) had gekregen, waar men zei dat je ervoor moet zorgen dat kinderen zo snel mogelijk bij andere kinderen zitten. Door die aanpak in Belsele, die de kinderen eerst een tijdje de kans geeft om tot rust te komen, boekt de school goede resultaten, ook als het gaat over de doorstroom in de latere jaren. Ze hebben dat ook aangetoond.

Uiteraard heb ik het rapport van UNICEF ook gezien. Daarin lees ik ook een heel positief verhaal. Ik zal een stukje uit het rapport citeren. Want als je naar een rapport verwijst, moet je dat volledig doen. "De kinderen gaan graag naar school. Ondanks de problemen zijn alle kinderen erg op hun school gesteld. Ze houden van de schoolstructuur die hen zekerheid biedt. De school helpt hen om trauma's te boven te komen en geeft hen hoop voor de toekomst", staat op pagina 84 van het rapport. Dat is ook exact wat ik zie in Belsele, maar ook in andere scholen waar ik geweest ben.

Ik geef nog een citaat, van een 14-jarig meisje uit Syrië: "Wat voor mij heel moeilijk is, is de school. Ik ben in mijn land nooit naar school gegaan. Ik zou willen dat ze me helpen om goed na te denken over mijn toekomst, zodat ik goed terechtkom. Ik zou willen dat ze me helpen met mijn huiswerk na schooltijd. Het is voor mij heel moeilijk om plannen voor de toekomst te maken. Ik ben bang dat ik niet zal slagen, dat ik het slecht doe op school." Dat staat op pagina 86.

Op basis van wat ik in dat rapport gelezen heb en de gesprekken die ik tijdens al die schoolbezoeken gevoerd heb met kinderen, vind ik het te kort door de bocht om te stellen dat we kinderen met weinig schoolse achtergrond die de schooldagen te lang vinden, dan maar niet te veel naar school moeten sturen en ze zich zo snel mogelijk met andere zaken moeten laten bezighouden. Ik heb trouwens ook al met professionele voogden gesproken die heel wat jongeren zonder schoolse achtergrond begeleiden en zij geven dan weer aan dat het absoluut geen goed idee is om de jongeren niet of minder naar school te laten gaan.

Wat ik nog lees in het UNICEF-rapport, is dat kinderen meer ondersteuning vragen na de schooltijd, voor huiswerkbegeleiding, maar ook voor mogelijkheden om zich te ontspannen en vrienden te kunnen maken. Op bladzijde 88 staat dat "ontspanning de motor is achter meer veerkracht en betere integratie".

Collega's, het is dus echt wel een en-enverhaal. We zullen de handen in elkaar moeten slaan, alle instrumenten moeten zoeken om goed samen te werken met alle diensten die actief zijn in de opvang en in onderwijs om jongeren goede toekomstperspectieven te bieden. Dat is ook aan bod gekomen in een gesprek dat op mijn kabinet plaatsvond met Bob Pleysier. Naar aanleiding van zijn opiniestuk was hij, samen met de bevoegde staatssecretaris, uitgenodigd op mijn kabinet om hierover in gesprek te gaan. Dat is ook wat ik destijds gezegd heb in Terzake, naar aanleiding van het opiniestuk. We zetten sinds het begin van deze legislatuur heel fors in op samenwerking. Later, bij uw derde vraag, zal ik daarbij nog een woordje extra toelichting geven.

Mevrouw Soens, dat de opvang niet altijd van een leien dakje loopt en dat er knelpunten en noden zijn, daarmee ben ik het wel eens. We moeten altijd zoeken hoe we de dingen beter kunnen maken.

Maar eerst wil ik nog kort ingaan op uw vraag om de combinatie van leren en werken te vergemakkelijken. Want dat is ook de vraag van Bob Pleysier. We hebben het hierover al gehad in het kader van vraag om uitleg 510 van mevrouw Krekels over de monitoring van de middelen voor de vervolgschoolcoaches. Die vraag is op 11 januari van dit jaar behandeld in commissie.

Collega's, leren en werken is vandaag toegankelijk voor deze jongeren. Anderstalige nieuwkomers kunnen hetzij rechtstreeks instappen in het deeltijds beroepssecundair onderwijs (dbso), hetzij na het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers (OKAN) in het voltijds gewoon secundair onderwijs doorstromen naar het dbso. In januari heb ik nog aangegeven dat de toeleiding naar het dbso slechts beperkt is. We zien in de cijfers dat, ondanks de mogelijkheid die bestaat, er heel weinig jongeren worden toegeleid naar dbso. En dat geldt nog meer voor anderstalige nieuwkomers die rechtstreeks instappen in dat dbso.

We zien nu wel een stijging van het aantal leerlingen die vanuit OKAN doorstromen naar het dbso. Ik geef u de cijfers mee. In het schooljaar 2015-2016 en in vorig schooljaar ging het nog om 6,5 procent van de leerlingen die het voorgaande schooljaar in OKAN les volgden. Dit schooljaar steeg het aandeel OKAN-leerlingen dat het jaar nadien les volgt in dbso sterk, tot 14 procent. We zien daar dus wel een sprong. Dat is een stap in de goede richting. Ik heb ook vertrouwen in het werk dat onze vervolgschoolcoaches verrichten. Zij begeleiden en oriënteren gewezen OKAN-leerlingen op de best mogelijke manier en begeleiden hen naar de studierichting die het best bij hen past.

Mevrouw Soens, in verband met de aanbevelingen van Vluchtelingenwerk Vlaanderen, geeft u zelf terecht aan dat we in deze commissie al met Vluchtelingenwerk Vlaanderen een gedachtewisseling hebben gehad. Dat gebeurde naar aanleiding van het OBPWO-onderzoek (onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek), het OKANS-onderzoek waarnaar ik al verwezen heb en het debat over het onthaalonderwijs dat we hebben gevoerd. De aanbevelingen van Vluchtelingenwerk Vlaanderen hebben samen met dat OKANS-onderzoek en de aanbevelingen van de onderwijsinspectie een aantal insteken gegeven voor het participatief traject dat wij met alle actoren aan het lopen zijn.

Op 21 november vorig jaar zijn we gestart met een studiedag waarop alle OKAN-actoren aanwezig waren. Op basis van de output van deze studiedag en van alle andere insteken, waaronder de insteek van Vluchtelingenwerk Vlaanderen, maar ook het OKANS-onderzoek en de rapporten van onze onderwijsinspectie, werkt mijn administratie nu verder. En nog voor het zomerreces moet dat uitmonden in een actieplan om het onthaalonderwijs in het basis- en het secundair onderwijs te versterken. Daar zetten wij met OKAN-actoren onze schouders onder.

Nogmaals, het is niet mijn bedoeling om het warm water opnieuw uit te vinden. Ik vind dat ons OKAN-onderwijs goed is georganiseerd. We hebben al een aantal maatregelen ter versterking genomen. Maar waar het wat beter zou kunnen, moeten we dat natuurlijk ook doen. En het is van belang dat we de vinger daar echt aan de pols houden. Ik kijk ook uit naar de toekomstverkenning over het onthaalonderwijs die in de schoot van de Vlaamse Onderwijsraad tot stand komt. We zijn daar nu mee bezig.

Op 25 mei, dus binnen enkele weken, organiseer ik een terugkomdag, het vervolg op de studiedag van november 2017. We doen die dag een terugkoppeling naar alle OKAN-actoren. En die dag zal ook in het teken staan van professionalisering, expertisedeling en netwerking.

Mevrouw Soens, het is moeilijk om nu vooruit te lopen op de oefening die onze administratie maakt. Maar ik denk dat het heel wenselijk is om zeer sterk in te zetten op bestaande lokale en bovenlokale partnerschappen eerder dan op het oprichten van een nieuw platform. Als het gaat over kennisdeling, ben ik het daar wel mee eens. Maar dat is net wat we aan het doen zijn: we brengen alle OKAN-actoren samen. We hebben een studiedag en een terugkomdag. Het is de bedoeling om volop in te zetten op kennisdeling. Dat kan perfect op een platform. We hebben die platformen trouwens ook. U weet dat we KlasCement hebben, waarin je perfect een luikje kunt voorzien – misschien is er daarin al voorzien? – rond kennisdeling over alles wat rond OKAN draait.

U vraagt naar de contacten tussen Fedasil en onderwijs. Onder impuls van die verhoogde instroom van vluchtelingen hebben we heel sterk geïnvesteerd in de samenwerking met alle actoren die betrokken zijn bij de opvang. Collega's, toen ik minister van Onderwijs werd, bestond er niets van gestructureerd overleg. Ik ben dan zelf gestart met een coördinerend overleg over vluchtelingen en onderwijs. Ik zit dat zelf voor. En als ik er zelf niet ben, dan is het mijn kabinet dat dat voorziet.

Dit coördinerend overleg heeft als doel het uitwisselen van informatie, het van nabij opvolgen van signalen en het maken van afspraken. Het overleg werd geïnstalleerd naar aanleiding van de verhoogde instroom. Ondertussen zijn wij al zeven keer samengekomen. Aan dit overleg nemen Fedasil mee, net als vertegenwoordigers van de onderwijskoepels, het GO!, de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's), het Rode Kruis, mijn administratie, het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AGODI), het Departement Onderwijs en Vorming, de Onderwijsinspectie, het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen (AHOVOKS), het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs (AGION), de beleidsdomeinen Welzijn, Binnenlands Bestuur en Kanselarij, het Agentschap voor Integratie en Inburgering en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG).

Het overleg kwam in 2017 twee keer samen. Het kabinet van staatssecretaris Francken is daar ook steeds op uitgenodigd en participeert daaraan. Op 26 maart 2018 staat er een nieuw overleg op de agenda. Die dag komt de Dienst Vreemdelingenzaken uitleg geven bij zijn procedures en aanpak.

U weet dat ik zelf zorgen heb over het moment waarop de scholen worden verwittigd van wie er komt. Op het moment dat de bus al aan het rijden is met de mensen, moet je snel weten wie er is, zodat je je kunt voorbereiden. Al deze praktische zaken worden door scholen meegegeven. We zoeken uit of het mogelijk is om, zonder de privacyregels te breken, een oplossing te vinden voor zoveel mogelijk mensen.

Het overleg met Fedasil evolueerde van een ad-hocoverleg naar een structureel overleg dat minstens driemaandelijks samenkomt. Dat is bijzonder nuttig. We hebben daar al enorm veel uit geleerd. Dit overleg kwam dit schooljaar al drie keer

samen: op 19 oktober en 14 december 2017 en op 5 februari 2018. Tijdens dat overleg worden de ontwikkelingen binnen het opvangnetwerk besproken, met bijzondere aandacht voor de impact ervan op het onderwijslandschap en de onderwijsloopbanen van de leerlingen. Verhuisbewegingen binnen het opvangnetwerk zijn een vast aandachtspunt. Ook nieuwe ontwikkelingen, zoals verhuisbewegingen naar aanleiding van hervestiging en de implicaties hiervan op de scholen, komen aan bod. Andere thema's die aan bod komen, zijn de uitwisseling van informatie tussen scholen, waarover we het hier al hadden, of opvangvanguitatieven, individuele vragen van scholen over de financiering van de schoolkosten van leerlingen, de ondersteuning van de aanspreekpunten binnen Fedasil, enzovoort.

Het is zeker mijn intentie om ook met de Dienst Vreemdelingenzaken tot een gelijkaardig structureel overleg te komen, om nog beter de vinger aan de pols te kunnen houden over schoolgaande kinderen die nog in een procedure zitten.

Tot slot, er vond vorige vrijdag een tweede uitwisselingsmoment plaats tussen Onderwijs en Fedasil. Bijna tweehonderd mensen schreven zich in en kwamen naar dit uitwisselingsmoment. Dat moment is superinteressant. Het feit dat zoveel mensen ernaartoe komen, toont aan dat er vraag is naar expertisedeling en informatie-uitwisseling – waar u terecht naar verwijst, mevrouw Soens – maar ook dat men er wel degelijk belang aan hecht. Tijdens de workshops was ook heel duidelijk merkbaar dat we een mindshift doormaken. Ik vind dat positief. De onderwijs- en opvanglogica's sijnepelen als het ware in elkaars domein binnen. Ik hoorde bijvoorbeeld de staatssecretaris vorige week of twee weken geleden zeggen dat als mensen aankomen het logisch is dat ze in een collectief opvangcentrum zitten en niet in een lokaal opvanginitiatief. Vanuit Onderwijs huldigen wij een andere filosofie. Als er mensen met kinderen binnenkomen, is het veel beter dat de kinderen in een lokaal opvanginitiatief verblijven en zeker niet in een collectief centrum. Onder-tussen groeit er wederzijds begrip tussen de standpunten, ik denk dat we daar tot een goede oplossing zullen komen. Het dossier ligt nu bij de staatssecretaris. Dat is geen kwade wil, maar elk bekijkt de dingen altijd vanuit zijn eigen logica. Als je met elkaar spreekt, lukt het veel gemakkelijker om gevoeligheden te detecteren.

Naar aanleiding van vraag om uitleg 1099 van de heer De Ro hebben we het twee weken geleden al uitgebreid gehad over de traumabegeleiding van vluchtelingenkinderen door centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's). Mevrouw Soens, ik verwijs naar mijn antwoord. Ik wil wel voor alle duidelijkheid nog eens benadrukken dat de traumapsychologen de begeleiding van asielkinderen met een traumaproblematiek niet overnemen. De traumabegeleiders begeleiden de begeleiders, om hun expertise bij te brengen. Zij staan in voor de netoverstijgende ondersteuning en professionalisering van de CLB's en scholen, zodat die daarna zelf kunnen instaan voor de zorg en begeleiding van deze leerlingengroep, binnen het bestaande kader van leerlingenbegeleiding en het zorgcontinuüm.

Ik hoop dat u uit dit lange antwoord mijn grote interesse voor het thema kunt afleiden. Ik vind dat we een hele weg aan het afleggen zijn, in functie van het geven van kansen aan wie zwaar getraumatiseerd aankomt in Vlaanderen.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp.a): Minister, dank u voor uw uitgebreide antwoord. Het thema is belangrijk genoeg om heel uitgebreid op te antwoorden. Het komt hier ook regelmatig aan bod. Dat toont aan dat we er met velen mee bezig zijn.

Ik had met mijn vraag niet de bedoeling om ons onthaalonderwijs in een slecht daglicht te stellen. Ik denk dat iedereen weet dat het vandaag al heel sterk is, dat daar heel geëngageerde leerkrachten aan het werk zijn. Maar ze geven ook zelf aan dat ze echt wel nood hebben aan extra opleidingen en extra vorming om die specifieke leerlingen nog beter te kunnen ondersteunen en begeleiden.

Er zijn toch een aantal bezorgdheden. We zien dat er heel erg kwetsbare jongeren zijn die heel erg moeilijk hun weg vinden in ons onderwijssysteem. De vraag is hoe we dat voor die jongeren geleidelijker kunnen laten verlopen, zoals ook de kinderrechtencommissaris vraagt.

Ik ben blij te horen dat er een actieplan komt om het onthaalonderwijs nog te versterken. Minister, u hebt gezegd dat het onthaalplatform er wellicht niet in zal zitten, dat het meer rond kennisdeling zal zitten. Maar volgens mij zou het toch goed zijn om dat te bekijken omdat we zien dat er wel veel informatie is voor jongeren die hier aankomen, maar dat die informatie niet altijd toegankelijk of juist is. Als die jongeren bijvoorbeeld surfen naar de Engelstalige websites van onze hogescholen en universiteiten, zien zij daar dat het inschrijvingsgeld een pak hoger ligt voor niet-EU-studenten. Dat klopt uiteraard wel, maar mensen met een vluchtelingenstatuut vallen onder een andere regeling. Dat staat dan bijvoorbeeld niet op die Engelstalige websites, enkele op de Nederlandstalige. Dat soort zaken zou toch gemakkelijk opgelost kunnen worden met een website waarop jongeren heel gemakkelijk hun weg kunnen vinden.

Ik maak nog even de link met het hoger onderwijs. De Vrije Universiteit Brussel (VUB) heeft vorige maand de verbintenis #WithRefugees ondertekend met de United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR). Daarmee willen ze nog meer inzetten op vluchtelingen. De VUB is de eerste universiteit die zich daarbij aansluit. Dit jaar hebben ze het programma dat ze al hadden uitgebreid. Nu gaan ze een nog specifiekere traject voor vluchtelingen uitrollen, met extra taalondersteuning en extra studiebegeleiding of psychologische begeleiding. Het lijkt me toch goed om ook daarmee rekening te houden in het actieplan voor ons onthaalonderwijs. Dergelijke projecten zouden ook in andere universiteiten en hogescholen opgenomen kunnen worden.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Ik sluit mij aan bij de dankwoorden van mevrouw Soens voor het uitgebreide en geëngageerde antwoord dat we hebben gekregen van de minister. Minister, ik wil u ook bedanken omdat u in mijn gemeente de OKAN-klas hebt bezocht. Ruim een jaar geleden hebben we samen ook in Dendermonde een OKAN-klas bezocht. Het is telkens een ervaring om zo'n klas te bezoeken. Ik heb groot respect voor de mensen die zich daar engageren: niet alleen in de scholen die we hebben bezocht, maar ook in het algemeen. Ik wou dit toch eventjes in deze commissie uitdrukkelijk formuleren. Ik heb daar ook geleerd dat de OKAN-klas voor deze kinderen hun belangrijkste houvast is in hun nieuwe leven. Dat is heel duidelijk aan bod gekomen tijdens het bezoek dat we daar hebben gebracht.

Minister, gisteren hadden we het over duaal leren. We spraken toen al eventjes over de aanloopfase waarin men voldoende de tijd moet nemen voor leerlingen die het moeilijker hebben. Die anderstalige nieuwkomers vormen zeker en vast zo'n groep. Ik had nog een bijkomende vraag. Moeten we er niet over nadenken en het eventueel overwegen om op termijn ook in de OKAN-trajecten zelf aspecten van werkplekieren in te bouwen? Dit is een suggestie om dit op termijn verder te onderzoeken.

Paul Cordy (N-VA): Het Online Linguistic Support (OLS) van Erasmus+ staat via Vluchtelingenwerk Vlaanderen ter beschikking van vluchtelingen. In hoeverre wordt dat ook binnen het onderwijs gebruikt? In hoeverre kan het binnen het onderwijs gebruikt worden?

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Soens, ik geef uw voorstellen met betrekking tot het platform door aan de administratie, die nu een aantal voorstellen aan het uitwerken is. Ze stonden er wat kritisch tegenover omdat ze zeiden dat het alweer een platform erbij is. Het zou misschien niet zo handig zijn. En wat betreft

die suggestie in verband met die website: ik vind dat die website moet worden aangepast. Je moet overal dezelfde informatie kunnen vinden. Ik houd daar zeker rekening mee. Het is een zeer terechte suggestie. Als je het in het Nederlands vindt, moet je het ook in het Engels kunnen vinden.

Ook het voorstel betreffende de VUB neem ik mee. Mijnheer Cordy en mijnheer De Meyer, met jullie voorstel houd ik ook rekening. Men heeft al een voorstel gedaan om het werkplekklaren binnen te brengen. In het lager onderwijs is dat evident: out of question, het kan niet. In het secundair onderwijs zou het kunnen helpen omdat de jongeren daar ook een tijdje apart zitten. Maar veel hangt natuurlijk af van de situatie waarin ze zich bevinden wanneer ze aankomen. Voor zwaar getraumatiseerde jongeren lijkt die kans mij onbestaande. Als het jongeren zijn die capaciteiten hebben om hogere studies aan te vangen, denk ik dat men daar de eerste periode op zal focussen. Maar als het jongeren zijn voor wie een traject in het beroepsonderwijs of technisch onderwijs het beste traject is, kan het zelfs de integratie bevorderen. Ik houd er dus zeker rekening mee.

Ik stel voor dat we de vier suggesties meegeven en dat mijn administratie dan beoordeelt in welke mate dit van toepassing is of niet.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp.a): Zodra het actieplan er is, kunnen we hier best een hoorzitting of iets dergelijks organiseren met de verschillende actoren. Het wordt sowieso vervolgd.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de vergoeding en het statuut van gastprofessoren – 1297 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Paul Cordy

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, dit is een opvolgingsvraag over een thema dat hier vroeger al eens aan bod is gekomen.

Buiten de gewone personeelsformatie kan een hogeschool ook gastprofessoren aanstellen voor een periode van maximum vijf jaar. Gastprofessoren zijn altijd contractuele personeelsleden. In tegenstelling tot de algemene regel, die de aanstelling beperkt tot vijf jaar, kunnen deeltijdse gastprofessoren hernieuwde aanstellingen krijgen, waardoor ze langer dan vijf jaar in dat statuut blijven. In de studiegebieden audiovisuele en beeldende kunst en muziek en podiumkunsten is er geen begrenzing: daar kan een hogeschool voltijdse en deeltijdse gastprofessoren aanstellen voor een periode van onbepaalde duur.

Minister, in de commissievergadering van 8 december 2016 gaf u aan dat de regeling van het statuut van gastprofessoren volgens het Grondwettelijk Hof niet strijdig is met het gelijkheidsbeginsel of met het Europees recht. Daarom was er geen aansporing om de regeling in haar geheel te herzien. Toch is uit vroegere rechtspraak wel degelijk gebleken dat de verschillende statuten tot onzekerheid en dus tot betwistingen kunnen leiden.

Voor de vergoeding van gastprofessoren worden andere salarisschalen gehanteerd dan voor hun collega's in de gewone personeelsformatie. In 2015 ging het over heel Vlaanderen om 645 personeelsleden, omgerekend 378 voltijdsequivalenten.

In de bespreking van mijn vraag om uitleg op de vergadering van 8 december 2016 stelde u dat aan de hogescholen was gevraagd om een voorstel te doen, om desgevallend de bijzondere salarisschalen te laten aanpassen. U zei toen: "Ik verwacht hier ook binnenkort een voorstel. Het moet natuurlijk wel financieel haalbaar zijn. Wat bijvoorbeeld niet kan, is het volledig vervangen van de bijzondere salarisschalen door gewone salarisschalen voor het personeel van de hogescholen. Dat kunnen we budgettair niet aan. Ik ben in blijde verwachting van dat voorstel, dat we dan zullen bespreken."

Minister, we zijn nu een jaar verder. Wat is de stand van zaken in verband met de weddeschalen van de vermelde gastprofessoren? Wat stelden de hogescholen voor en in hoeverre bent u op de suggesties ingegaan?

Verschillende statuten kunnen leiden tot onzekerheid over wie bevoegd is om te oordelen bij een betwisting. Kunt u aangeven wie bevoegd is om te oordelen over betwistingen bij contractuele personeelsleden?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer De Meyer, ik heb inderdaad tijdens de bespreking op 8 december 2016 aangegeven dat de hogescholen, in het bijzonder de Schools of Arts, een voorstel moeten brengen met betrekking tot een aanpassing van de bijzondere weddeschalen in het hoger kunstonderwijs. Die discussie loopt al lang, en er is nog geen gedragen voorstel. Ik was in blijde verwachting, en u zult het niet geloven: ik ben nog altijd in dezelfde toestand.

In feite gaat het dossier over de weddeschaal van de personeelsleden in combinatie met hun uitzonderingsstatuut binnen de cumulatieregeling.

De moeilijkheid om tot een voorstel te komen, bestaat dus eigenlijk op twee vlakken. Ten eerste moet de oplossing budgetneutraal zijn. Als de aanpassing extra middelen vraagt, zullen die binnen de enveloppe hoger onderwijs moeten worden vrijgemaakt. Dat is niet zo evident. Ten tweede moet de oplossing ook sporen met de algemene cumulatieregeling voor het hoger onderwijs. Over die cumulatieregeling in het algemeen is de afgelopen jaren onderhandeld en is een voorstel tot aanpassing opgenomen in Onderwijsdecreet XXVIII. Dat zal dus aan jullie voorgesteld worden, collega's. Eventueel kan die vernieuwde regeling een kader zijn waarbinnen de Schools of Arts ook een realistisch alternatief kunnen uitwerken voor de uitzonderingsregeling die gekoppeld is aan de bijzondere weddeschalen.

Het probleem omtrent de verschillende bevoegdheden bij betwistingen ligt niet zozeer in het bestaan van verschillende statuten. Het fenomeen stelt zich doorheen heel het onderwijs, omdat bij betwistingen over personeelsleden uit het vrij onderwijs de arbeidsrechtbank bevoegd is, terwijl dat voor betwistingen over personeelsleden uit het gemeenschapsonderwijs of het gesubsidieerd officieel onderwijs de Raad van State is. Het gegeven dat de rechtspositie geheel of gedeeltelijk statutair geregeld is, hetzij decretaal of in een uitvoeringsbesluit, verandert niets aan de regel dat als de arbeidsverhouding door een arbeidsovereenkomst ontstaan is, de arbeidsrechtbank bevoegd is bij betwistingen.

De moeilijkheid, vooral dan voor de arbeidsrechtbank, is dat die bij het oordeel over een betwisting niet alleen met de regels uit het gewone arbeidsrecht rekening moet houden, maar ook met de statutaire bepalingen voor het onderwijs. De gemeenschappen hebben in de Grondwet namelijk de bevoegdheid gekregen om de rechtspositie van het personeel in het onderwijs te regelen, waardoor het arbeidsrecht, wat het onderwijs betreft, geen exclusieve bevoegdheid meer is van de federale overheid.

Tot hier mijn overzicht van de knelpunten waardoor het zo lang duurt voor er een oplossing komt.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): We constateren allemaal dat het een lange zwangerschap is. Op het tweede antwoord ga ik niet meteen ingaan, minister. Ik ga het eerst eens grondig nalezen, alvorens er uitspraken over te doen.

Wat het antwoord op de eerste vraag betreft, noteer ik dat de oplossing hoe dan ook budgetneutraal moet zijn, dat ze moet sporen met de algemene cumulatieregeling en dat er toch elementen zullen worden aangereikt in Onderwijsdecreet XXVIII, dat we hier na de paasvakantie zullen bespreken. Samen met u en collega's die het dossier volgen, kijken we uit naar een voorstel dat hoe dan ook van de hogescholen zelf moet komen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Willy Segers aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de Vlaamse Rand als regio met specifieke uitdagingen op het vlak van anderstaligheid

– 1329 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Paul Cordy

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

Willy Segers (N-VA): Minister, dit is een opvolgingsvraag over de stand van de Rand, omtrent die specifieke uitdaging van anderstaligen in het Nederlandstalige onderwijs, maar dan meer bepaald in de Rand. Jaar na jaar stijgt het aantal kinderen in Vlaamse scholen die thuis geen Nederlands spreken. In de periode 2012-2013 waren er bijna vijftigduizend kinderen in het secundair onderwijs die thuis geen of amper Nederlands spraken. Op vier jaar tijd is dat aantal met ongeveer 34 procent gestegen. In het basisonderwijs zijn die uitdagingen zelfs nog groter.

Het thema komt geregeld aan bod in deze commissie, maar ook in de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand. Het is dan ook een uitdaging waar niet één unieke of snelle oplossing voor te vinden valt. Maar één zaak wordt wel duidelijk voor iedereen: de oplossing moet in elk geval bestaan uit meer nadruk op het Nederlands in plaats van minder.

Collega's, in de Vlaamse Rand zijn de cijfers van leerlingen die thuis geen Nederlands spreken, al jaren bij de hoogste in Vlaanderen. Dat blijkt ook geregeld uit het cijfermateriaal dat hier door de collega's bij de minister wordt opgevraagd en vergeleken. Bijna de helft van de kinderen in het basisonderwijs spreekt er thuis geen Nederlands. In andere stedelijke regio's als Antwerpen en Gent zijn de cijfers ook zeer hoog, maar daar is de situatie toch niet helemaal vergelijkbaar. In de Vlaamse Rand speelt het leven van die leerlingen buiten de school zich namelijk ook vaak in een andere taal af en ook in een andere gemeente dan die waar ze school lopen. Zo is de instroom van leerlingen van buiten de Vlaamse Rand naar de Vlaamse Rand jaar na jaar groter aan het worden. We denken dan aan de faciliteitengemeenten, maar ook in andere randgemeenten zie je dat nog andere delen van de maatschappij aan die ontnederlandsing onderhevig zijn, met als gevolg dat kinderen in de Vlaamse Rand jammer genoeg hoe langer hoe meer uitsluitend nog op school met het Nederlands in aanraking komen. Ik hoef niet uit te leggen dat dat ten koste gaat van de kennis van de taal die ons allemaal zou moeten verbinden, namelijk het Nederlands.

Minister, welke extra ondersteuning gaf u al aan scholen in de Vlaamse Rand die te kampen hebben met hoge en stijgende aantallen leerlingen die thuis geen Nederlands spreken?

Moet de Vlaamse Rand vanuit uw onderwijsbevoegdheid niet meer erkend worden als een regio met specifieke noden als het aankomt op het specifieke profiel van anderstalige kinderen, mede voortspruitend uit het feit dat die leerlingen vaak ook instromen vanuit Brussel?

Voor Brussel is er een Brusselnorm, waardoor bepaalde coëfficiënten hoger zijn door het feit dat de school in Brussel gelegen is. Is het niet te overwegen om die coëfficiënt ook toe te kennen aan leerlingen die gedomicilieerd zijn in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, maar schoollopen in de Rand, zodat de school waar die leerling effectief zit, ook bijkomende ondersteuning zou kunnen genieten?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Segers, de berekening van de werkingsmiddelen in het leerplichtonderwijs en van de omkadering in het basisonderwijs is gesteund op een systeem van leerlingenkenmerken. Dat betekent – en sommigen zijn daar heel jaloers op – dat een stijging van de leerlingenaantallen automatisch meer middelen genereert. Een stijgend aandeel anderstaligen binnen een leerlingenpopulatie genereert meer middelen per leerling. Dat gaat zelfs tot een verdubbeling van de werkingsmiddelen, als de leerling aan vier kenmerken voldoet.

Dat systeem laat toe om niet altijd aparte maatregelen te moeten nemen en houdt voor schoolbesturen ook een grotere zekerheid in. Ik verkies een dergelijke structurele en rechtszekere financiering boven een systeem van basisfinanciering met dan allerhande ad-hocmaatregelen die al of niet permanent van aard zijn.

De maatregelen die we met de regering hebben genomen om het onderwijs voor anderstalige kleuters te versterken, zijn uiteraard ook vooral ten goede gekomen aan die regio's met veel anderstalige leerlingen, zoals de Vlaamse Rand. Bovendien zijn er ook extra capaciteitsmiddelen, ten bedrage van 11,2 miljoen, voor gemeenten in de Vlaamse Rand. We proberen dus echt wel in te zetten op de Rand.

Om een gericht onderwijsbeleid voor de Vlaamse Rand vorm te geven, hebben we aan het begin van deze legislatuur een taskforce Onderwijs Vlaamse Rand in het leven geroepen. De bedoeling was om van de schoolbesturen zelf te verneemen wat hun vragen en noden zijn. En wat horen we daar nu? Met betrekking tot het taalbeleid vragen scholen vooral meer hulp bij het opzetten van dat taalbeleid. Om hen daarin te ondersteunen, hebben we op 8 maart een discussiedag georganiseerd voor scholen uit de Vlaamse Rand, samen met het departement, vzw 'de Rand' en de pedagogische begeleidingsdiensten. Ik denk dat dat soort initiatieven, waarbij scholen op heel gerichte wijze ondersteund worden in het opzetten van een taalbeleid, zeker zeer zinvol zijn voor de scholen.

Voor uw derde vraag wil ik even verwijzen naar onze leerlingenkenmerken. U weet dat een van de leerlingenkenmerken de taal is. Een van de leerlingenkenmerken voor de werkingsmiddelen – niet voor de omkadering, maar voor de werkingsmiddelen – is de buurtindicator. Die beantwoordt ook in grote mate aan uw vraag. Dat leerlingenkenmerk volgt de leerling immers als hij buiten zijn woonplaats van domicilie school loopt. Drie gemeenten in de Vlaamse Rand die een centrumfunctie vervullen, hebben in dat kader van de Vlaamse Regering ook bijkomende middelen gekregen. Die gemeenten hebben dan een ruime autonomie om over de aanwending van die middelen te beslissen en kunnen een deel daarvan ook inzetten voor een flankerend onderwijsbeleid. Het gaat hier over Dilbeek, Halle en Vilvoorde.

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

Willy Segers (N-VA): Bedankt voor het antwoord, minister, en voor de opsomming van een aantal dingen die inderdaad al bezig zijn. Dit is een opvolgingsvraag, voor alle duidelijkheid. Er zijn inderdaad al stappen gezet, maar ik breng hier ook

nog even de boodschap die ook gisteren is gebracht op het Toekomstforum. Dat is een platform van de 34 burgemeesters van Halle-Vilvoorde, waar een aantal van die prangende thema's aan bod komen. En onderwijs is er daar een van. Daar werd toch wel de boodschap gegeven dat we daar extra inspanningen moeten doen.

Ik kan me volledig aansluiten bij wat u zei over de taskforce. Dat was inderdaad een perfect initiatief om eens te horen wat er aan de basis leeft, en te horen wat er vanuit die scholen naar voren komt als vragen naar ondersteuning. Dat is een prima initiatief rond het taalbeleid. Schoolbesturen, leerkrachten en directies vragen ook om dat soort begeleiding. Men is daar niet 100 procent mee vertrouwd. Hoe uniformer dat geregeld zou kunnen worden voor heel die regio, hoe beter, en hoe sterker dat die verschillende scholen daarmee kunnen omgaan.

Wat het Brusselverhaal betreft, zit je met het gegeven dat die cijfers echt wijzen op een toename van leerlingen vanuit het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Ik spreek dan niet specifiek over het secundair onderwijs, want daar zitten andere redenen achter, maar in het basisonderwijs is er toch een hele uitstroom vanuit Brussel richting Vlaamse Rand. Een paar krantenberichten van de voorbije weken hebben daar ook op gewezen. Je zit daar met een verschil. Mensen gokken een beetje op de twee systemen en brengen daardoor ook het hele verhaal van het correct inschatten van cijfers in verwarring, met verschillende momenten van aanmelding en zo van die dingen. Het zou goed zijn dat we daar in de toekomst ook eens naar kijken, of dat niet beter gestroomlijnd kan worden, zodat een aantal van dit soort verschuivingen veel sneller aangepakt kan worden. Nu probeert men in twee systemen ingeschreven te raken, om dan nog eens te gaan kiezen. Dat is voor niemand goed, en zeker niet voor de scholen in de Rand, die dan vaak ook later met hun inschrijvingen starten.

Dat zijn een aantal bezorgdheden die in onze regio leven. De extra middelen die nu al zijn toegekend aan twee steden en één gemeente in de Rand, hebben wij uiteraard met veel plezier aanvaard. We zetten die ook in om dit soort problemen aan te pakken. Maar de Rand is veel meer dan die drie. Wij zijn erkend omdat we heel specifiek aan een aantal criteria beantwoorden, maar eigenlijk zit je ook in heel wat andere gemeenten van de Rand met dat probleem. Het zal dus een blijvend aandachtspunt zijn, waarvoor we hopelijk ook altijd op uw steun mogen rekenen, zoals dat ook in het verleden was.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Ik ben blij dat de minister verwijst naar de extra steun die Halle, Dilbeek en Vilvoorde gekregen hebben van de Vlaamse Regering. Ik denk dat dat voor de drie betrokken steden en gemeenten heel belangrijk is.

Collega Segers, ik dacht dat u aan de collega's ook ging zeggen wat daar bij jullie mee gebeurt richting scholen. Ik wil in ieder geval vanuit onze stad twee projecten toelichten. Het zijn kleine projecten, die op het terrein wel grote verschillen gaan maken. Daar ben ik van overtuigd.

Wij zijn niet de eerste stad in Vlaanderen die met brugfiguren gaat werken. We hadden tot nu toe geen centen om die ideeën om te zetten. Wel, bij ons zullen drie van de vijftien basisscholen effectief met brugfiguren starten, zodat kleuters zeer snel en veel meer naar school zullen gaan. Zeker kindjes uit een anderstalig of een kansarm milieu gaan daar vruchten van plukken.

Daarnaast begeleiden wij zeven van de vijftien basisscholen rond taalbeleid. Wij vragen daarbij ondersteuning aan het Centrum voor Taal en Onderwijs (CTO) van de KU Leuven en aan de ploeg van professor Van Petegem van de Universiteit Antwerpen, met een aantal vrijwilligers van hoog niveau die zich daarin willen inschakelen. Ook daar hadden we vroeger die middelen niet. Nu kunnen we die inzetten.

Het zijn misschien voorbeelden, minister, die u samen met minister Weyts, bevoegd voor de Vlaamse Rand, eens door de administratie in kaart zou kunnen laten brengen. Want het zou wel goed zijn dat de goede initiatieven die lokaal of gefragmenteerd gebeuren in de Rand wat meer tot inspiratie kunnen dienen bij anderen.

Ik vond dat u wat bescheiden was met uw lijstje, want u mocht daar gerust nog iets aan toevoegen. Niet alleen geeft SES (socio-economische status) middelen aan de scholen – en met thuistaal niet Nederlands (TNN) als een van de criteria tikt dat aardig aan in een anderstaliger wordende Vlaamse Rand. Maar met het nieuwe decreet dat we vorige week hebben gestemd voor de centra voor leerlingenbegeleiding, zullen de centra voor leerlingenbegeleiding in de Vlaamse Rand, die altijd tussen wal en schip gevallen zijn – want ze hadden geen densiteitsvoorrang, maar ze waren ook niet in een centrumstad gelegen – voor het eerst extra middelen krijgen. Ik heb het bij de bespreking gezegd: ik hoop dat die centra voor leerlingenbegeleiding die extra begeleiders wel zullen inzetten in die scholen waar de noden het hoogst zijn.

Ten slotte heb ik een persoonlijke vraag. Ik hoop dat u die meeneemt naar uw fractie. In de hoorzittingen rond het nieuwe inschrijvingsbeleid is er vanuit de Rand – ik mocht dat dan doen, namens de Rand, namens alle schepenen van Onderwijs – de vraag gesteld om bij de dubbele contingentering, waarbij er wordt bepaald wat een goede mix op school is, de thuistaal te laten meespelen. Dat was ook zeer nadrukkelijk aanwezig in de taskforce. Maar zoals u weet of al hebt gehoord, hebben we daarin de afgelopen jaren toch wel wat vertraging opgelopen. Dat blijft dus mee in de frigo of ijskast of diepvries zitten.

En, eerlijk gezegd, als er een goed evenwicht zou kunnen komen in gemeenten, dan is het wel zo dat niet een of twee scholen van de gemeente alle anderstalige kinderen moeten opvangen, maar dat dat wat meer gespreid gebeurt. Daardoor kunnen anderstaligen ook veel vaker Nederlands spontaan horen buiten de les, dus op de speelplaats, bij het spelen, bij de turnles, bij de tekenles of misschien ook via vriendjes in Nederlandstalige sportclubs of jeugdbewegingen enzovoort.

Minister, dat waren geen bijkomende vragen, maar wat bedenkingen. Maar ik heb misschien toch één vraag. In Halle, Dilbeek en Vilvoorde gebeuren er nu extra zaken rond onderwijs en anderstaligheid. Ik kan alleen getuigen over mijn eigen stad. Maar kunt u die zaak misschien eens oplijsten, om te tonen wat er gebeurt met die extra 1,5 miljoen euro? Want die drie steden en gemeenten hadden daar evengoed nieuwe straten mee kunnen leggen. Dat is hun volste recht. Dat is de autonomie van de gemeenten. Maar ik ben wel geïnteresseerd in wat er daar aan vernieuwing en ondersteuning gebeurt, niet alleen in onderwijs, maar ook op andere terreinen.

Willy Segers (N-VA): Ik zal zeer snel antwoorden wat betreft het verhaal in Dilbeek. Zoals de heer De Ro aangeeft, worden de middelen voor heel wat beleidsdomeinen gebruikt, maar dus ook specifiek voor het onderwijs en het kader daarin van anderstaligen, omdat die cijfers zo duidelijk zijn en die middelen onder meer om die reden zijn toegekend. Als gemeente nemen wij inderdaad ook de netoverschrijdende regierol op wat betreft het taalbeleidsplan. Daarin kruipt toch wel wat tijd en daarvoor zijn ook wel wat middelen nodig. We stellen vast dat de directies daarvoor vragende partij zijn. Met andere woorden, het loopt op dit moment en zal zeker een vervolg krijgen de komende periode. Zo'n beleidsplan heb je uiteraard niet van vandaag op morgen. Dat is al zeker een van de elementen waarvoor die middelen worden aangewend.

Daarnaast doen we ook een aantal projecten, zoals de collega aanhaalt. In ons geval hebben we een proefproject gedaan in verband met de betrokkenheid van anderstalige ouders die hun kinderen naar een Nederlandstalige school brengen.

Dat proefproject loopt. We hebben een test gedaan met twee scholen. Het is een zodanig succes dat de geplande periode op vraag van de ouders nog eens met drie maanden is verlengd. Dat ziet er dus positief uit. Het is de bedoeling van bij dergelijke positieve evaluaties de projecten over de netten heen naar meerdere scholen te brengen. We zijn bezig met dit soort praktijken. Het is zinvol om daar bij gelegenheid een oplijsting van te maken of zelfs voor ondersteuning te zorgen. Ik denk dat we daarbij van elkaar kunnen leren.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer De Ro, u zei dat ik iets te bescheiden was. U weet dat het mijn aard is om zeer bescheiden te zijn. Bedankt voor de aanvulling. Het klopt inderdaad dat de Rand mee zal genieten van het feit dat er op SES wordt aangetikt voor de CLB-medewerkers.

Er is zelfs nog meer: er is tijd tot 1 april om projecten in te dienen in verband met het aanvragen van huursubsidies. Ik ben dus in blijde verwachting, zoals bij de vorige vraag. Tot 1 april kun je aanvragen indienen. Ook een lokaal bestuur kan scholen motiveren en stimuleren om aanvragen in te dienen. Dat gebeurt ook op een aantal plaatsen. Zo kun je ook in extra capaciteiten voorzien.

U maakt een suggestie rond de problemen bij de inschrijving en aanmelding. U weet het en u kent het. Ik zal nogmaals een hartstochtelijk pleidooi houden om tot één centrale tijdslijn te komen. Daarmee zouden we zoveel problemen oplossen. Vanmorgen zei een Antwerpse dame op de radio dat haar kind niet werd ingeschreven op de scholen van voorkeur, dat andere kinderen plaatsen bezet houden en dat er scholen zijn die niet meedoen. In elk geval: we zullen nooit onmiddellijk alles kunnen oplossen voor iedereen. Maar nogmaals, ik ben er zeker toe bereid om, als we daar grondig over verder discussiëren, mee te werken aan een centrale tijdslijn en te bekijken op welke manier we ervoor kunnen zorgen dat we zo snel mogelijk, voor zoveel mogelijk kinderen zekerheid kunnen hebben. Ik hoop echt dat we door die discussie geraken, want dit is zo belangrijk.

Collega's, ik heb grote ondersteunende pleidooien gehoord om niet af te wijken van de manier waarop wij die SES-middelen toekennen in de werkingsmiddelen. U stelt zelf vast dat de criteria die we vandaag hanteren voor de werkingsmiddelen, zelfs het criterium buurt waarbij ik soms wat vragen had, ondersteunend zijn om scholen in de Rand meer middelen te geven die ze dan kunnen aanwenden.

Mijnheer Segers, er is al veel gezegd over de manier waarop scholen de middelen aanwenden. Het Rekenhof heeft daarnaar onderzoek gedaan. Daar komt soms wat kritiek op. Maar in ons regeerakkoord staat: vertrouwen en verantwoordelijkheid geven aan scholen. Het is dus niet aan mij om daar hard op in te grijpen. U kunt wel met uw lokaal bestuur mee een inspanning doen. De heer Daniëls had het gisteren in het parlement nog over taalbaden. Wel, dit is nu echt iets waarvan ik vind dat het, zeker in de Rand, corebusiness zou moeten zijn van elke school. Als lokaal bestuur kun je ertoe bijdragen om dat ingeburgerd te krijgen in de scholen. Ze hebben er middelen voor. Ik weet nu dat u van Dilbeek bent. Ik wist al dat Dilbeek extra middelen krijgt. Die taalbaden zijn iets moois om uw extra middelen voor in te zetten. Je kunt daar heel veel mee bereiken op het terrein, zo stel ik vast. En de heer Daniëls heeft een punt dat men daarmee nog onvoldoende aan de slag gaat. Dit is nu net iets waarin uzelf en de lokale mensen een extra stimulans zouden kunnen betekenen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jo De Ro aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over ondersteuning voor leerlingen in het deeltijds kunstonderwijs – 1352 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Paul Cordy

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften, die ingeschreven zijn in het deeltijds kunstonderwijs, kunnen aanspraak maken op een individueel curriculum. Sinds het schooljaar 2014-2015 kunnen ze instromen in een individueel aangepast traject. Tijdens dit eerste schooljaar waren er in totaal 126 leerlingen, het jaar daarop 544, het daaropvolgend jaar 816, om het lopende schooljaar uit te komen op 922 leerlingen met een aangepast curriculum. Ruim twee op de drie van hen bevinden zich telkens in de studierichting muziek. Deze cijfers blijken uit het antwoord op mijn schriftelijke vraag nummer 200 van 4 januari 2018.

Hoewel er ook in de academies naar inclusief onderwijs wordt gestreefd, is het steeds een evidentie om voor deze leerlingen, en in samenspraak met ouders en leerkrachten, in een aangepast pakket te voorzien. De Morgen berichtte hierover op 28 februari dat de pedagogische begeleiding vanuit de onderwijskoepel zeker aanwezig is, maar dat de middelen vaak ontbreken. Doordat het aantal uren dat aan zorg kan worden besteed, vaak te beperkt is, moet er creatief met de middelen worden omgesprongen.

Minister, in De Morgen stelt u dat er met het niveaudecreet Deeltijds Kunstonderwijs bijkomende middelen worden vrijgemaakt, maar dat die niet specifiek voor zorg bedoeld zijn. U benadrukte wel dat dit prioritair wordt in de komende maanden. Wat acht u concreet mogelijk?

Met het niveaudecreet is er meer samenwerking met het leerplichtonderwijs mogelijk. Kan er vanuit deze versterkte samenwerking ook aandacht worden besteed aan de zorg voor leerlingen in academies?

Met ingang van 1 september 2017 kunnen scholen voor gewoon onderwijs zich richten tot een ondersteuningsnetwerk, indien zich in die school leerlingen bevinden die ondersteuning nodig hebben, met een gemotiveerd verslag. Is het een optie dat ook academies zich tot deze ondersteuningsnetwerken kunnen wenden? Ik pleit niet direct voor dezelfde ondersteuning, maar de expertise zou kunnen worden gedeeld. Dat zou mijns inziens een efficiëntiewinst kunnen zijn. Maar ook voor de mensen die ondersteuning bieden, zou het misschien wel aangenaam kunnen zijn om te zien dat het niet alleen in de gewone school wordt gebruikt, maar ook bij de vrijetijdsbesteding van de kinderen in het deeltijds kunstonderwijs.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Tijdens de commissievergadering van 1 februari, waar we het niveaudecreet Deeltijds Kunstonderwijs uitvoerig hebben besproken, heb ik ook het budgettaire plaatje toegelicht. Enerzijds wordt de open-endfinanciering behouden. Anderzijds worden er 3,4 miljoen euro extra middelen uitgetrokken. Die extra middelen gaan naar het verlagen van de instapleeftijd naar 6 jaar voor muziek en woordkunst-drama, ook naar Brussel, Voeren en de dunbevolkte gebieden.

Er wordt geen apart budget uitgetrokken specifiek voor de leerlingen met een beperking. Toch zien we nu al een evolutie op het terrein. Terwijl academies vroeger uitsluitend afzonderlijke lessen voor leerlingen met een beperking organiseerden, merken we nu meer en meer een beweging naar een inclusievere aanpak. Dat is een heel goede zaak. Het is onder meer het gevolg van het invoeren van de

mogelijkheid tot het volgen van een individueel aangepast curriculum binnen het deeltijds kunstonderwijs. Die maatregel werd bij het begin van deze legislatuur ingevoerd. We zien dat het aantal leerlingen met zo'n individueel aangepast curriculum als gevolg daarvan jaar na jaar stijgt.

Ik verwijs naar de schriftelijke vraag nummer 260 van mevrouw Krekels en de schriftelijke vraag nummer 200 van de heer De Ro. U hebt daarover ook een mooie communicatie gedaan, mijnheer De Ro. In een artistieke opleiding, waar individuele gedrevenheid en eigen creativiteit vooropstaan, kunnen leerlingen met en zonder beperkingen veel van elkaar leren. Ik merk dat de maatregelen die academies nemen om hun onderwijs meer op maat te organiseren, eigenlijk alle leerlingen ten goede komen. We hebben dat al eens bekeken naar aanleiding van een vraag rond hoogbegaafde kinderen. De methodieken die worden toegepast in scholen om die kinderen te ondersteunen, helpen eigenlijk de hele klas, elke leerling vooruit. En hetzelfde gebeurt eigenlijk in onze academies.

Ik wil academies aansporen om hun potentieel als professioneel lerend netwerk ten volle te benutten. Heel veel dko-leerkrachten hebben ervaring in het lesgeven aan leerlingen met een beperking. Zij kunnen binnen de lerarencorpsen een coachende rol opnemen. Dit kan via coteaching of intervisie.

Aan mijn administratie heb ik de opdracht gegeven om een aantal beleidsvoorstellen uit te werken. Ik wil zeker de academies die al veel expertise hebben opgebouwd en ook de pedagogische begeleidingsdiensten daarbij betrekken. Het is zeer belangrijk dat we die expertise borgen en ook inzetten in de toekomst, want die is op heel veel plaatsen aanwezig.

Het nieuwe decreet voor het dko zet zeer sterk in op de samenwerking tussen academies en scholen. Dat zal gebeuren via lokale samenwerkingsinitiatieven die op 1 september 2019 van start kunnen gaan. Vandaag zijn er een dertigtal projecten waarbij een academie samenwerkt met het basisonderwijs, waarbij bijvoorbeeld de leraren van de academie in de klas in de basisschool muzische vorming geven. U weet dat we die mogelijkheid nu uitbreiden tot alle academies.

Samenwerking met scholen voor buitengewoon onderwijs wordt daarbij zeker aangemoedigd. We hebben participatieonderzoek gedaan. We zien dat leerlingen uit het buitengewoon onderwijs veel minder participeren dan andere leerlingen. Uw recente cijfers tonen dat er voorzichtig een inhaalbeweging wordt ingezet.

In de samenwerkingsinitiatieven tussen academies en scholen staat, naast de kennismaking van leerlingen met de kunstacademie die daar van thuis uit niet toe worden aangezet, de expertise-uitwisseling tussen leerkrachten centraal. Enerzijds kunnen de leerkrachten van het leerplichtonderwijs op muzisch vlak veel bijleren van hun collega's uit het dko. Anderzijds is het voor dko-leerkrachten van belang dat ze op het vlak van begeleiding van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften bijleren van hun collega's in het leerplichtonderwijs, want daar komt er ook heel veel expertise binnen.

Het uitvoeringsbesluit dat vormgeeft aan de samenwerkingsinitiatieven, is vorige vrijdag voor een tweede keer door de Vlaamse Regering goedgekeurd. Een van de criteria op basis waarvan de aanvragen zullen worden beoordeeld, is of er door het samenwerkingsinitiatief leerlingen die aantikken op leerlingenkenmerken worden bereikt of scholen voor buitengewoon onderwijs. We hebben dat dus uitdrukkelijk meegenomen in de beoordelingscriteria, net om die expertisedeling te stimuleren.

Gezien de vragen naar ondersteuning is het op korte termijn moeilijk om het actieterrein van onze ondersteuningsnetwerken nog uit te breiden. Het is iets te vroeg. We zien langzaam maar zeker dat men zijn draai vindt. Maar nu al onmiddellijk

zeggen: 'Pak dat er nog maar bij', is een beetje moeilijk. Ik vind de suggestie die u doet om dat mee te nemen in de toekomstprognoses, wel zeer interessant.

Het lijkt mij ook interessant dat de leerkracht die een coachende rol opneemt binnen de academie ook bij het ondersteuningsnetwerk zou kunnen aankloppen met bepaalde vragen of betrokken worden bij intervisiemomenten. Dat zou zeer handig zijn. Op die manier kan hij of zij nieuwe pedagogische inzichten op het vlak van inclusie binnenbrengen in de academie.

Mijnheer De Ro, naar aanleiding van uw vraag wil ik zeker met de sector eens bespreken hoe we die samenwerking met de ondersteuningsnetwerken zouden kunnen bevorderen. Het dko is zeker vragende partij om het contact hierover met het leerplichtonderwijs te faciliteren. Het is nu nog iets te vroeg. We moeten zeker wat rust en stabiliteit proberen te brengen, maar in de toekomst liggen hier zeker grote opportuniteiten. Het is zeker al mogelijk om als coach aan te kloppen bij het dko.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): De cijfers waarnaar ik verwees, toonden volgens mij ook aan dat soms kleine maatregelen veel resultaat kunnen boeken, zoals het besluit van de Vlaamse Regering van 2014 voor dat eerste schooljaar. Dat zijn meestal niet de meest sexy maatregelen of de maatregelen die het grote nieuws halen. Maar als je effectief van een kleine honderd naar bijna duizend leerlingen gaat die binnen het dko een individueel aangepast curriculum volgen, en dat op slechts vier jaar, dan vind ik dat redelijk spectaculair.

Ik heb gesproken met een aantal mensen binnen het dko die leerlingen hebben die daaraan beantwoorden of die minstens wel wat bijzondere zorg hebben, over hoe dat concreet in zijn werk gaat. Ik heb ook gesproken met mensen uit de ondersteuningsnetwerken. Minister, het is inderdaad goed dat u pleit om wat rust in dat veld te hebben. Die mensen zeiden mij wel dat als zij zouden weten dat het kind is ingeschreven in het dko, waarmee ze dan een traject uitstippelen, dat het voor hen geen probleem zou zijn om te beschrijven – via mail of skype of intervisie of in een persoonlijke ontmoeting met de dko-leerkracht – wat er wordt gedaan met de klasleerkracht en het schoolteam, vanuit de problematiek van dat kind die we ervaren in de gewone klas in het lager of secundair onderwijs. Indien we die ervaring zouden doorgeven, zou dat kansen bieden en minstens inzichten geven aan mensen met betrekking tot welke maatregelen er genomen zijn om dat kind overdag te laten functioneren in een gewone school en in een gewone omgeving.

Minister, ik ondersteun u volledig. Dit is iets wat de volgende jaren kan worden opgenomen. Als we, met deze cijfers in het achterhoofd, de sector, zowel het dko als de ondersteuningsnetwerken, daarop attenderen en met hen misschien ook een paar goede voorbeelden kunnen delen, dan moeten er geen zware nieuwe maatregelen worden getroffen om ervoor te zorgen dat een aantal mensen van start kunnen gaan en dat meenemen in hun werking. Ik zei daarnet in mijn inleiding dat ik denk, eerlijk gezegd, dat als je als begeleider zou merken binnen een ondersteuningsnetwerk dat je werk dat je er overdag in steekt, je motivatie, je engagement, ook 's avonds of de woensdagnamiddag of op zaterdag kan worden meegenomen, waardoor dat kind zich ook daar beter kan ontplooiën, dat dat iets is wat ook heel veel arbeidsvreugde kan geven aan mensen in het ondersteuningsnetwerk en aan gewone leerkrachten.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, in de besprekingen die we over het dko hadden, heeft het onderwerp mij altijd beziggehouden, uiteraard ook altijd in het kader van het M-decreet. Ik heb waarschijnlijk iets later dan de heer De Ro dezelfde vraag over de cijfers gesteld en uiteraard dan ook hetzelfde antwoord gekregen.

Er is een grote spreiding van de 922 leerlingen die momenteel met een aangepast curriculum in het dko-onderwijs zitten. Je hebt de kinderen die gewoon mee in de klas zitten en mits aanpassing nog een aantal dingen, bijvoorbeeld binnen notenleer of een instrumentopleiding, kunnen volgen, en dan een aantal dingen eventueel laten vallen of vereenvoudigen. Maar je hebt natuurlijk ook groepen van kinderen die een volledig ander programma krijgen. Zitten die leerlingen ook mee in die 922, of is er nog een andere groep? Dat gaat niet alleen over een individueel aangepast curriculum maar over een totaal ander programma dat die leerlingen krijgen. Die zitten dan ook meestal in kleinere klassen, in kleinere groepjes van vijf of zes leerlingen bij elkaar.

In dat kader heb ik in het verleden mijn bezorgdheden geuit. Ik zie hoe belangrijk het is voor die groep die een apart programma krijgt, hoe zij daarvan opleven en herleven, hoe fijn zij dat vinden om met de talenten die ze dan toch hebben, te worden geconfronteerd en dat ook op die manier te kunnen uiten. Daar kom ik toch nog eens terug op de bezorgdheid van de leerkrachten die in die kleinere groepen werken. In hoeverre worden zij in het nieuwe decreet beschermd, zodat we die leerkrachten in de klas kunnen houden? Ik weet dat er een oefening is gebeurd om te bekijken of we daar misschien een soort van apart aanbod kunnen werken, een soort van apart statuut. Misschien is dat op dit ogenblik budgettair niet mogelijk. Maar, minister, ik weet dat u zei dat het u ook na aan het hart ligt en dat u het verder zou bekijken hoe we kunnen blijven garanderen dat die leerkrachten met die groepen kunnen blijven werken. In welke mate monitoren we dat? In welke mate krijgen we daar zicht op en kunnen we daar een soort van garantie inbouwen?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): De laatste vraag van de heer De Ro houdt een suggestie in die ik niet slecht vind, namelijk om de expertise te delen. De vraag is natuurlijk wat we in dit stadium moeten doen. Laten we deze initiatieven niet best van onderuit groeien? Kunnen we niet beter op termijn bekijken op welke manier we dit structureel beter kunnen verankeren en verder ondersteunen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Krekels, ik heb eerst voor u een 'specialeke'. De heer De Ro heeft zijn cijfers een tijdje laten liggen vooraleer dat hij ze gecommuniceerd heeft, maar ik heb ze aan beiden bezorgd zonder daar zelf iets over te zeggen. Ik weet dat u ooit eens kwaad was omdat ik iets had gecommuniceerd. Wij proberen daar goed op te letten. Maar ik kan niet alles inhouden. Sommige parlementsleden stellen over alles een vraag, en dingen die wij gewoon zijn om te communiceren, communiceren we.

Mijnheer De Ro, een dko-leerkracht weet inderdaad vaak soms niet dat er een probleem is. En de school weet vaak ook niet dat die leerling dko volgt. Dat zijn kleine quick wins die we zouden kunnen oplossen. Dat heeft niets met ondersteuning te maken. Het gaat over evidente zaken die we zouden kunnen doorgeven. We gaan daarover dan ook met de sector samenzitten. Vaak doen ouders het wel. Maar ze doen dat niet altijd.

Mevrouw Krekels, er zijn niet echt aparte opleidingen voor leerlingen met een beperking. Academies zijn wel vrij om groepen samen te stellen, ze kunnen dus kleinere groepjes maken. Het decreet vrijwaart die vrijheid. Je moet er geen speciale dingen voor doen. Academies kunnen dat doen. We hebben alle leerlingen opgenomen in de cijfers. Indien u twijfels zou hebben, mag u een aanvullende vraag stellen. Aangezien er geen aparte opleidingen zijn en dat dat de vrijheid is van de academie, hebben wij alle leerlingen genomen die geregistreerd waren in de individueel aangepaste curricula.

Kathleen Krekels (N-VA): Hebt u een idee van hoe dat zich verhoudt tegenover elkaar binnen die 922? Diegenen die in aparte klasjes zitten en diegenen die gewoon meedoen?

Minister Hilde Crevits: Ik vermoed dat dat niet iets is wat academies moeten doorgeven aan de overheid. We zouden dan eigenlijk al die academies daarover moeten bevragen, en ik hoed me voor extra 'Tarra'. We zouden misschien wel eens kunnen onderzoeken vanwaar die leerlingen komen. Als academies die aparte klasjes organiseren, veel meer leerlingen aantrekken, zou dit een indicatie kunnen zijn. Maar ik moet dat natrekken bij de administratie. Men gaat er zeker niet uit kunnen halen of leerlingen in aparte groepjes zitten of niet, maar ik denk wel dat je er de woonplaats van de leerlingen uit zou kunnen halen. Maar zeker ben ik het niet. U kunt ook een schriftelijke vraag stellen daarover. Als het kan zonder de privacy te schenden, kunnen we dat meegeven. Als het niet kan, zal ik u dat melden. Misschien kunt u dat zelf zo doen. Als er plaatsen zijn waar heel veel leerlingen zijn, kunt u zelf contact opnemen met de academies.

Mijnheer De Meyer, uw suggestie zit vervat in de opdracht van mijn administratie. Ze heeft ook de opdracht gekregen om te bekijken op welke manier eventuele extra ondersteuning kan worden aangeboden op zorgvlak. We bekijken dat.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Collega's, het is interessant om eens die lijst te bekijken om te weten waar er academies zijn waar al meer kinderen zitten. Ze zijn goed gespreid over Vlaanderen. Een kleine navraag leert mij ook dat academies waar er hogere cijfers zijn, academies zijn die heel nauw samenwerken met een school van buitengewoon onderwijs uit hun stad of gemeente. Ik ga er nu niet een aantal als goed voorbeeld geven, want dan ga ik er misschien vergeten of verkeerde scholen noemen. De mensen van de belangengroepen binnen het dko bevestigden mij dat er een aantal waren die goed bezig waren.

Minister, toen ik in een ver verleden op het toenmalige kabinet nog mee beleid mocht voeren over de academies, hoorden we vaak dat academies eilanden waren waar vooral kansrijke kinderen nog extra kansen kregen. De combinatie van het antwoord zowel met betrekking tot kinderen met een SES-achtergrond (sociaal economische status) als met betrekking tot kinderen met een individueel aangepast curriculum leert mij dat op dit moment de academies een ongelooflijke stap voorwaarts hebben gezet. Ze zijn eigenlijk steeds meer spiegels van de stad of van de gemeente waarin ze liggen, zonder daar een zwaar beleid op uit te voeren. Dat stemt mij hoopvol, vooral omdat het wetenschappelijk onderzoek dat u hier al een paar keer hebt vermeld aantoonde dat kinderen die in academies dans, woord, muziek, beeld tot zich nemen en die zich expressief kunnen uiten het ook gewoon beter doen in de rest van hun schoolcarrière en in het maatschappelijk leven. Hulde aan al die academies die op een goede vijf, zes, zeven jaar zo'n grote stap voorwaarts hebben gezet. Ik hoop dat ze de collega's die nog niet zo ver staan zullen inspireren om dat ook te doen.

Minister Hilde Crevits: Voorzitter, ik weet dat het eigenlijk niet mag, maar ik wil toch nog een voorbeeldje geven. In Torhout was er een beeldendekunstgroep, het was nog geen academie, die heel nauw samenwerkte met een secundaire school buitengewoon onderwijs. Onder hun druk is de academie-afdeling uitgebreid met een afdeling beeldende kunsten, die eigenlijk is ontstaan vanuit het engagement van buitengewoon onderwijs. Dit is een prachtig voorbeeld van hoe buitengewoon onderwijs zelfs kan bijdragen tot de oprichting van een nieuwe afdeling binnen een academie. We rollen dat nu geleidelijk uit. Daar heb je buitengewoon en gewoon onderwijs die samen vormgeven aan de beeldende kunsten. Ik vind dat schitterend. Tien jaar geleden was dat niet denkbaar. Nu gebeurt dat wel.

De voorzitter: Ik zal formeel toch aan de heer De Ro vragen of hij nog iets willen toevoegen: het parlement moet altijd het laatste woord hebben. *(Jo De Ro knikt ontkennend)*

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de werking van de ontwikkelcommissies eindtermen – 1378 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Paul Cordy

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Begin dit jaar heeft men het kaderdecreet betreffende de eindtermen gewijzigd. In dat decreet staat geschreven dat de ontwikkelingsdoelen en de eindtermen worden geformuleerd in functie van zestien sleutelcompetenties. Voor de ontwikkeling van de eindtermen en de ontwikkelingsdoelen stelt het decreet dat de regering een of meerdere ontwikkelcommissies samenstelt, die ten minste bestaan uit leerkrachten uit het basis- en secundair onderwijs, vertegenwoordigers van het Gemeenschapsonderwijs en van de verenigingen van schoolbesturen van het gesubsidieerd onderwijs en vak- en andere experts uit het hoger onderwijs. De ontwikkelcommissie formuleert een beperkt aantal sober geformuleerde, duidelijke, competentiegerichte en evalueerbare eindtermen en ontwikkelingsdoelen waar de aspecten kennis, vaardigheden, inzichten en, indien van toepassing, attitudes aan bod komen. Ze geeft ook het belang en de uitgangspunten ervan aan.

Minister, u zei eerder dat u voor het zomerreces de procedure wilt starten voor goedkeuring van de einddoelen van de eerste graad A- en B-stroom in het Vlaams Parlement. Dat betekent dat de ontwikkelcommissies en de valideringscommissies in de periode voor het zomerreces hun werkzaamheden moeten uitvoeren.

Wat is de stand van zaken? Hoe verloopt de werking van de ontwikkelcommissies? Wat zijn de belangrijkste pijnpunten? Is de vooropgestelde timing nog haalbaar?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Meuleman, ik verwijs in eerste instantie naar een vraag om uitleg die een paar weken geleden gesteld is door collega Daniëls. Ik heb toen al een aantal zaken toegelicht.

Onmiddellijk na de plenaire goedkeuring van het kaderdecreet zijn de ontwikkelcommissies voor de nieuwe eindtermen, conform het decreet, samengesteld en aan het werk gegaan. In concreto is er gestart met de inhoudelijke voorbereidingen vanuit de administratie. Mijn administratie heeft heel veel voorbereidend werk gedaan, zoals: de huidige eindtermen screenen en kijken of er inhoudelijke overlappingen zijn tussen eindtermen. Die zijn immers niet allemaal op hetzelfde moment tot stand gekomen. Er is ook in taal en stijl een heel groot verschil. Dat heeft mijn administratie dus allemaal gedaan.

Die voorbereidingen en de feedback zijn vervolgens besproken in de ontwikkelcommissies, om te kijken of dat voorbereidend werk goed gebeurd is. Er wordt altijd gestreefd naar consensus bij de afbakening en de formulering van de eindtermen. Die commissies doen nu allemaal hun werk. Zij zijn heel hard aan het doorwerken. Men meldt mij dat de werkzaamheden in een constructieve sfeer verlopen, maar men zit uiteraard binnen een strak tijds kader, en we willen ook dat die eindtermen goed ontwikkeld worden. Ik hoor ook dat de inbreng van de individuele leraren die

in de ontwikkelcommissies zitten, zeer positief en zeer goed is. Elk lid van de ontwikkelcommissies is zich ook bewust van de verantwoordelijkheid die men heeft voor de toekomst en de kwaliteit van ons onderwijs. Uiteraard moet op veel vlakken niet meer het warm water uitgevonden worden, maar voor een aantal dingen wel, bijvoorbeeld als het gaat over de eindtermen burgerschap. Daar heb je her en der wel wat materiaal, maar moet er ook veel nieuw gemaakt worden.

Het is inderdaad de bedoeling, mevrouw Meuleman, om voor het zomerreces de procedure voor goedkeuring te starten. Er is uiteraard een verschil tussen de procedure starten en alles goedgekeurd krijgen. Als de eindtermen ontwikkeld zijn, moeten we nog naar de valideringscommissie. Die is nu samengesteld en heeft haar werkzaamheden ook al gekaderd. Het is mogelijk dat de valideringscommissie zegt dat een aantal eindtermen moeten worden bijgestuurd. Daar heb ik weinig impact op. Dat hangt af van het werk van de valideringscommissies. U zult daar uiteraard ook nog uw licht op mogen laten schijnen, omdat de nieuwe eindtermen uiteindelijk in een decreet opgenomen worden, dat de normale decretale weg moet afleggen. Dat betekent: goedkeuring Vlaamse Regering, advies van de Vlaamse Onderwijsraad, Raad van State, parlement. Die procedure moet nog doorlopen worden, maar op dit ogenblik werken de mensen volgens het schema, zoals het ook voorbereid is.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, mijn vraag komt er ook een beetje omdat ik een aantal bezorgdheden gesignaleerd kreeg uit de verschillende ontwikkelcommissies. Ik denk inderdaad dat iedereen zich bewust is van de verantwoordelijkheid en in een heel constructieve sfeer verder wil werken, maar toch ook wel worstelt met een aantal zaken die ook al vooropgesteld zijn in het decreet en die niet altijd even gemakkelijk te realiseren zijn.

Er is de ontwikkelcommissie die zich bezighoudt met communicatie en taal, bijvoorbeeld Nederlands en de vreemde talen. Er wordt heel sterk de nadruk gelegd op het telkens weer afbakenen van kennis. Het competentiegericht van taal is net een van de dingen die zowel door leerlingen en de scholierenkoepel als maatschappelijk wordt aangegeven als: als er iets is waar we wel competentiegericht moeten gaan werken, dan is het wel taal. We willen talen kunnen gebruiken. Het maakt het ook interessant om een taal te leren, als je inderdaad heel competentiegericht met die taal bezig bent. Leerlingen haken vaak af op vreemde talen als het zich beperkt tot het leren van de grammatica en te veel op kennis gefocust is. Dat blijkt een van de knelpunten te zijn.

Als het over de 1B-richting gaat, de B-stroom, hoor ik dat de lat op het vlak van kennis daar zeer hoog ligt, en misschien moeilijk te bereiken is. Er zijn mij zo een aantal voorbeelden gesignaleerd, waarbij je je afvraagt of je in een eerste graad en in de B-stroom kennis op die manier moet gaan aanbrengen. Of zijn er vaardigheden – zeker voor die leerlingen, maar ook voor alle leerlingen – die belangrijker zijn, als we willen dat ze mee kunnen in ons onderwijs?

Is u dat ook ter ore gekomen, minister? Is dat een knelpunt waar u zich bewust van bent? En is er een manier om dat op te lossen? Ik denk dat dat een belangrijk gegeven is.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Dit is toch niet onbelangrijk in het decreet. Collega Meuleman, ik vrees dat u een aantal zaken door elkaar haalt.

‘Competentiegericht’ is momenteel een even grote container aan het worden in onderwijs als ‘het moet kwaliteitsvol zijn’ – alsof competentiegericht haaks zou staan

op kennis. Ik wens u veel succes om competentiegericht een conversatie in het Frans te doen, zonder dat u de kennis hebt van de grammatica en de werkwoordsvormen. Ik wens u veel succes om een Nederlandse tekst te begrijpen, zonder dat u de syntaxis – want daarover gaat het – van die tekst beheerst. Waarom hebben we tegenwoordig de vaststelling dat latinisten er toch in slagen, en mensen die dat niet hebben gedaan, niet? (*Opmerkingen van Elisabeth Meuleman*)

Dat is een straffe uitspraak, maar het is wel een belangrijke. Het analyseren van een tekst, begrijpen wat er staat. Ik ga mij nader verklaren. Op zoek gaan naar gidswoorden: daarom, nochtans, niettemin, gedachtestreepjes, puntkomma, nevenschikkingen, onderschikkingen. Dat zijn belangrijke zaken om een tekst te lezen. Ik raad u aan, collega Meuleman, om het contract van uw gsm-abonnement te lezen, en u zult begrijpen waarom nevenschikkingen, onderschikkingen, 'ondanks', 'desalniettemin', 'noch, noch', zeer belangrijke woorden zijn. Ik ben blij dat kennis telkens expliciet aan bod moet komen in de eindtermen. Dat staat ook in het decreet, en ik denk dat de mensen het decreet ook moeten uitvoeren.

Iets waar ik mij wel zorgen over maak, zijn clusters die gemaakt worden. Want het vak Nederlands is natuurlijk iets anders dan het vak Frans. Geschiedenis is iets anders dan het vak aardrijkskunde. Dat zijn andersoortige inhouden, maar ook andersoortige aanpakken. Daar maak ik me wel wat zorgen over, dat sommige mensen in die ontwikkelcommissies zich soms een vreemde eend in de bijt voelen, omdat men letterlijk een ander woordgebruik hanteert. Minister, hoe kunnen we ervoor zorgen dat we niet naar een amalgaam gaan, dat het allemaal door elkaar loopt? Want dat zou niet goed zijn voor de vakken die uiteraard bewaard blijven, voor de vakbekwaamheden en de bekwaamheidsbewijzen die uiteraard ook aan vakken hangen, en voor de structuur die we hebben in ons onderwijs.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Ik wil nog even ingaan op wat collega Daniëls zei over die clusters, omdat ik daar zelf ook heel veel ongerustheden over hoor. Onlangs heb ik vernomen dat men binnen de commissies eindtermen neemt voor bijvoorbeeld muzische opvoeding en plastische opvoeding. Men maakt daar aparte eindtermen voor, maar men maakt dan ook eindtermen voor het cluster-vak muzische opvoeding-plastische opvoeding. Men wil die twee zaken dus clusteren, terwijl dat toch heel verschillende dingen zijn, en men gaat dan ook nog eens eindtermen maken voor die clustervakken.

De bezorgdheid daar is hoe men dat dan uiteindelijk allemaal in de matrix gaat stoppen. Je hebt daar oplopende richtingen, eerste graad, tweede graad, derde graad. Hoe gaat men de kinderen allemaal voorbereiden, als bepaalde richtingen de vakken zullen clusteren en andere niet? Men krijgt dus andere eindtermen of meer uitgebreide eindtermen. En men gaat in de tweede graad dan toch weer allerlei richtingen kunnen uitgaan. Er is dus wel een heel grote bezorgdheid over het gegeven dat dit allemaal op die manier wordt georganiseerd.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp-a): Ik wil een aantal bezorgdheden meegeven van onze kant. We hopen dat ook het veld voldoende wordt betrokken bij de ontwikkeling van de nieuwe eindtermen. We hebben wel afgesproken dat de academische wereld wordt betrokken, dat de inrichtende machten betrokken zijn. Maar finaal zullen het toch de leerkrachten in de scholen zijn die de eindtermen aan de jongeren, aan de man en de vrouw moeten brengen. We vrezen – dat is de feedback die we tot nu toe krijgen – dat het veld onvoldoende betrokken zal zijn. Minister, kunt u ons geruststellen op dat vlak?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, ieder zijn rol en zijn deel op het gepaste moment. Ik denk dat we op dit moment vooral vertrouwen moeten geven aan de ontwikkelcommissies.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer De Meyer, uw zin zou mijn zin geweest zijn. Ik heb gehoord wat de ongerustheden zijn. Ik weet aan welk tempo men op dit ogenblik vergadert. Uiteraard zitten we ook vaak samen met de administratie als ze wat zorgen hebben. Maar ik voel vooral dat men binnen de diverse ontwikkelcommissies met veel ernst aan het werk is. Er zijn soms discussies, dat is waar. Maar het is ook goed dat er discussies zijn.

Mevrouw Meuleman, het is juist dat het soms niet zo evident is om kennis af te bakenen. Maar ik meng me op dit moment als minister niet. Ik ben de hoeder van wat er in het decreet werd afgesproken en goedgekeurd. Rond clustering staan er in het decreet een aantal zaken die wel kunnen en een aantal zaken die niet kunnen. Ik heb er vertrouwen in. Er is ook heel wat werk geweest om die valideringscommissie samen te stellen en om de rol daarvan te bekijken: wat moet die valideringscommissie specifiek doen? Voor mij is het echt cruciaal dat we nu de commissies aan het werk laten en hen de ruimte geven om oplossingen te zoeken voor de zorgen en problemen die zij hebben.

Mevrouw Gennez, u vraagt naar de betrokkenheid van het veld. Eén, men heeft mensen kunnen afvaardigen. Ook de lerarenverenigingen hebben mensen kunnen afvaardigen. Ik begrijp dat zij zeer fel terugkoppelen naar de lerarenvereniging zelf. Want wanneer wij ons afvragen of we niet nog eens met anderen zouden terugkoppelen, voelen we dat er al heel veel aan de verenigingen wordt gemeld en dat men daarmee aan de slag is.

Ik heb er ook geen probleem mee dat, vooraleer alles naar het parlement komt, onze administratie ook eens komt uitleggen welke methodiek ze hanteren, hoe dat gaat, hoe men eigenlijk tot een logische opbouw is gekomen doorheen alle vakken en sleutelcompetenties heen, want eindtermen worden gemaakt per sleutelcompetentie en worden dan nadien aan vakken gehangen. Dat lijkt me nuttig. Ik heb er dus geen probleem om dat te doen, maar nu is het veel te vroeg. Men is nog volop aan het werk. Voor mij is het van belang dat men eerst de commissies laat werken, dat men de valideringscommissie haar werk laat doen. En als jullie dat vragen, lijkt het mij heel goed dat onze administratie wat toelichting komt geven. Dat kan hier, maar ook op een andere plaats, informeel. Zo kunnen ze tonen hoe er gewerkt wordt, zodat jullie goed weten wat de filosofie erachter is. Maar nu wil ik toch vooral vragen dat er wat vertrouwen wordt gegeven aan hen die aan het werk zijn.

Weet ook dat de verslagen van deze commissie altijd zeer nauwgezet worden gelezen door iedereen. Al uw opmerkingen worden dus ook meegenomen. Iedereen beseft ook zeer goed dat men binnen een decretaal kader moet werken en dat het aftoetsen nadien ook daarop zal gebeuren.

Elisabeth Meuleman (Groen): Het is inderdaad de bedoeling om een signaal te geven en om de bezorgdheid die er vandaag is, mee te geven. Ik weet dat het nog naar het parlement komt. Maar dat is in een later stadium. Het is belangrijk om nu al een aantal zaken te signaleren en mee te geven in het debat.

Want we kennen het allemaal en vaak is het met de beste bedoelingen – wellicht is het een beetje het stockholmsyndroom: als je op een heel intensieve manier vergadert om de dingen klaar te krijgen tegen een strakke deadline, dan zit je in een bepaalde logica die vertrokken kan zijn. Daarbij moeten we echt voor ogen houden dat het de mensen op het veld zullen zijn die alles zullen moeten uitvoeren. We

hebben gezegd dat er een basisgeletterdheid moet komen voor alle leerlingen. We zullen ervoor moeten zorgen dat dat realistisch blijft en dat er genoeg terugkoppeling is naar en betrokkenheid met het veld, ook vanuit die ontwikkelcommissies. Dat signaal wilde ik vandaag graag meegeven.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ingeborg De Meulemeester aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het stijgende aantal leerlingen dat de school verlaat zonder een diploma secundair onderwijs
– 1364 (2017-2018)

VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het stijgende aantal schoolverlaters zonder diploma
– 1366 (2017-2018)

VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het verder terugdringen van het aantal vroegtijdige schoolverlaters
– 1382 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Paul Cordy

De voorzitter: Mevrouw De Meulemeester heeft het woord.

Ingeborg De Meulemeester (N-VA): Minister, uit het rapport 'Vroegtijdig schoolverlaten in het Vlaams secundair onderwijs 2015-2016' blijkt dat het aantal vroegtijdige schoolverlaters opnieuw is gestegen. Een vroegtijdige schoolverlater is een niet-leerplichtige leerling die het voltijds of deeltijds onderwijs verlaat zonder kwalificatie.

In het schooljaar 2015-2016 waren dat 7167 jongeren, zo'n 10 procent van het totaal aantal jongeren. Dat is een stijging ten opzichte van het voorgaande schooljaar 2014-2015. Nochtans daalde het aantal vroegtijdige schoolverlaters van 12 procent in het schooljaar 2009-2010 tot 9,7 procent in het schooljaar 2014-2015. De dalende trend wordt nu omgebogen. De grootste groep vroegtijdige schoolverlaters, zo'n 53,9 procent, komt uit het deeltijds beroepssecundair onderwijs.

De stijging zou te maken hebben met de daling van het aantal werklozen. Want hoe groter de kans op werk, hoe groter de verleiding om voortijdig de schoolbanken te verlaten. VDAB beaamt dat jongeren zonder diploma sneller werk vinden dan tijdens de economische crisis, maar stelt wel dat ze er vaak niet in slagen om die jobs te behouden. Van degenen die na één jaar na hun eerste werkgever opnieuw werkloos zijn, vormen jongeren zonder diploma de grootste groep.

Minister, welke bijkomende initiatieven wilt u nemen om jongeren aan te moedigen een diploma te behalen? Op welke manier zult u het aantal vroegtijdige schoolverlaters trachten terug te dringen?

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): De stijging van het aantal ongekwalificeerde uitstromers in ons onderwijs verontrust ons allen. Na jaren van structurele daling zien we voor het eerst opnieuw een lichte stijging. Eén op de tien jongeren verliet tijdens het schooljaar 2015-2016 het onderwijs zonder diploma. In absolute cijfers zijn dat 7167 leerlingen in Vlaanderen.

Tijdens het schooljaar 2009-2010 was nog 12 procent van de jongeren in het onderwijs ongekwalificeerde schoolverlater. Dat aandeel daalde stelselmatig tot 9,7 procent in 2014-2015. Maar nu zien we bij het eerste volledige schooljaar van deze regering opnieuw een stijging.

U gaf aan dat het waarschijnlijk een gevolg is van het aantrekken van de arbeidsmarkt. Minister, waarop is die verklaring gebaseerd? Kunt u daar wat meer duiding bij geven?

Hebt u kwalitatief onderzoek, recent of wat ouder, om deze stelling te ondersteunen?

Plant u een evaluatie van uw actieplan tegen schooluitval ingevolge deze negatieve cijfers?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, mijn inleiding waarin ik het probleem situeer en wat cijfers geef, zal ik, gezien de vraagstelling van de collega's, niet meer herhalen.

Minister, u geeft zelf aan dat de toename van het vroegtijdig schoolverlaten mogelijk kan worden verklaard door de aantrekkingskracht van de arbeidsmarkt. En inderdaad neemt het aandeel schoolverlaters toe in provincies waar meer vacatures zijn.

U merkt in uw persbericht terecht op dat het halen van een diploma de hefboom is naar een duurzame – en dus blijvende en stabiele – inschakeling op de arbeidsmarkt. Het is dus blijvend belangrijk verder te gaan met het terugdringen van vroegtijdig schoolverlaten.

Voor een deel zal daarop worden ingespeeld met de duale leerwegen – we hebben gisteren nog het decreet goedgekeurd – en uiteraard ook met een goede studieoriëntering – ik denk hierbij aan de modernisering van het secundair onderwijs.

Het rapport toont echter aan dat bepaalde groepen veel vatbaarder zijn voor de aantrekkingskracht van het ongekwalificeerd aan de slag gaan. Precies daar wordt de tendens dan nog versterkt. Leerlingen met een onderwijsarmoede-indicator, leerlingen uit centrumsteden, nemen een vrij hoog aantal in.

Minister, mijn vragen sluiten perfect aan bij die van de collega's. Welke bijkomende mogelijkheden ziet u om ook in een periode van aantrekkende conjunctuur de specifiek aangegeven leerlingen met grotere onderwijsarmoede verder te stimuleren naar het behalen van een diploma, wat toch de beste waarborg is op een blijvende en stabiele tewerkstelling?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dames en heren, in het schooljaar 2015-2016 zien we een stijging van het aantal vroegtijdige schoolverlaters van 9,7 procent naar 10,4 procent. Dat is effectief een trendbreuk met de jaren ervoor. Sinds 2007 kenden we een drastische daling van het aantal vroegtijdig schoolverlaters. In historisch perspectief staat het aantal vroegtijdige schoolverlaters nog steeds heel laag, maar in het streven naar een kwalificatie voor elke jongere, moeten we deze trendbreuk serieus nemen.

Hoe zijn we tot de conclusies gekomen? Mijn administratie analyseerde de data en stelde vast dat de trendbreuk samenvalt met een toename van de arbeidskrapte. De grotere kansen op een job zorgen ervoor dat jongeren de schoolbanken sneller verlaten. Mijn administratie heeft hiervoor de tendens van het vroegtijdig schoolverlaten vergeleken met de spanningsindicator van VDAB. De knik in de spanningsindicator valt samen met de knik in de cijfers van het vroegtijdig schoolverlaten.

Het is niet de eerste keer dat dit gebeurt. Hetzelfde gebeurde in de jaren negentig. Tussen 1990 en 1996 kende België een stijging van de werkloosheid, wat gepaard ging met meer dan een halvering van het vroegtijdig schoolverlaten. Ik geef u de hallucinante cijfers van toen: van meer dan 35 procent in 1990 naar 15 procent in 1996. Tussen 1997 en 2000 was er een daling van de werkloosheid en zag je het vroegtijdig schoolverlaten weer licht stijgen.

Dat de aantrekkingskracht van de arbeidsmarkt een rol speelt, is niet nieuw. Het Steunpunt studie- en schoolloopbanen (SSL) deed in 2015 een uitgebreid kwalitatief wetenschappelijk onderzoek naar de samenhang tussen arbeidskrapte en vroegtijdig schoolverlaten en stelde dit verband toen al vast. De titel van de studie is 'Vroege schoolverlaters en de aantrekkingskracht van de arbeidsmarkt. Inzichten uit de regionale veranderingen voor en na de crisis van 2008'. Dit is een heel interessant onderzoek waarin staat dat het ene op het andere een impact heeft.

We zien bovendien ook dat de toename van vroegtijdig schoolverlaten niet in elke provincie even sterk is. Als we de provincies ordenen naargelang de stijging van vroegtijdig schoolverlaten – we bekijken dan het verschil tussen schooljaar 2014-2015 en schooljaar 2015-2016 –, dan komt de ordening perfect overeen met de ordening van de evolutie van de spanningsindicator van VDAB tussen september 2015 en september 2016. Limburg kende de grootste stijging vroegtijdige schoolverlaters tussen 2014-2015 en 2015-2016 met 1,52 procent en kende tegelijkertijd de grootste daling van de spanningsindicator, namelijk -3,12 werkzoekenden per vacature. Vlaams-Brabant kende een minieme daling van het vroegtijdig schoolverlaten met -0,15 procent en ook maar een minimale daling van de spanningsindicator met -0,37 werkzoekenden per vacature. Ook hier zie je een perfecte parallel.

Net zoals in het verleden kunnen we vaststellen dat er effectief een verband is tussen het aantrekken van de economie of de fluctuaties van de arbeidsmarkt en het vroegtijdig schoolverlaten. Ik verwijs trouwens ook naar het recente artikel in De Standaard waarin een analyse werd gemaakt van het feit dat werkgevers aan jobstudenten zeggen dat ze niet meer moeten studeren omdat ze daar kunnen werken. Ook dit spoort volledig met de vaststellingen die wij hebben gedaan.

Dit is uiteraard niet de enige oorzaak van vroegtijdig schoolverlaten. Ik wil me er niet achter verstoppen, maar ik moet de zaken die een rol spelen wel benoemen. Er zijn ook nog de zogenaamde pushfactoren, namelijk de oorzaken die leerlingen als het ware uit de school duwen. Denk aan schoolmoeheid, persoonlijke of familiale problemen, een foute studiekeuze, pesten, zittenblijven en spijbelen. De pushfactoren verklaren vooral de verschillen binnen een bepaald jaar, zoals de sterke band tussen leerlingenkenmerken en vroegtijdig schoolverlaten. Een leerling die op minstens drie van de vier leerlingenkenmerken aantikt, heeft ruim vijf keer meer kans om het onderwijs vroegtijdig te verlaten dan een kansrijke leerling die niet aantikt. Dit verband heeft minder te maken met de aantrekkingskracht van de arbeidsmarkt, maar meer met contextfactoren en onderwijskansen. Als we doorheen de jaren kijken, dan heeft vroegtijdig schoolverlaten te maken met de arbeidsmarkt. Als we binnen het jaar kijken en inzoomen op welke jongeren er uitvallen zonder diploma, dan komen die pushfactoren heel fel aan de oppervlakte. We moeten daarop inspelen. De pullfactoren zoals de aantrekkingskracht van de arbeidsmarkt zijn conjunctureel en verklaren vaak fluctuaties over de jaren heen.

Wat plan ik hieraan te doen? U weet dat we een actieplan 'Samen tegen Schooluitval' uitvoeren. Dat actieplan houdt rekening met push- en pullfactoren en heeft ook voor beide variabelen acties opgenomen. Het aangaan van de dialoog met actoren binnen het beleidsdomein Werk is van cruciaal belang. Met heel veel dank aan minister Muyters en VDAB zijn we erin geslaagd om de data-uitwisseling tussen Onderwijs en VDAB tot stand te brengen om jongeren die niet in opleiding, vorming of werk zitten (NEET-jongeren) op te sporen. Dit zorgt ervoor

dat VDAB nu specifiek op zoek kan gaan naar de ongekwalificeerde NEET-jongeren. Dat is de zwakste doelgroep met betrekking tot kansen op de arbeidsmarkt. Vroeger wisten we dat niet. Jongeren haalden geen diploma en de databank van VDAB ging na wie er werk zocht. Deze databanken waren echter niet aan elkaar gekoppeld waardoor we onmogelijk konden detecteren wie er uitviel. Door de koppeling wordt dat wel mogelijk waardoor we specifieke trajecten kunnen maken om in te zetten op deze jongeren.

VDAB stelde 8,5 voltijdsequivalenten aan als 'dedicated' medewerkers. Zij gaan heel actief op zoek naar deze jongeren in samenwerking met partners van de netwerken 'Samen tegen Schooluitval'. Daardoor wordt de jongere die geen opleiding volgt en geen diploma heeft gehaald, bijna letterlijk aan huis opgezocht. Dit jaar gebeurt dat als pilootproject in de centrumsteden. We zien dat schooluitval zich daar vaker situeert. Volgend schooljaar, na de evaluatie van het pilootproject, bekijkt VDAB de uitbreiding van de werking naar andere steden en gemeenten. Het is voor de eerste keer dat we dergelijke zaken doen, een primeur dus.

Wat betreft de pushfactoren zoals het welbevinden, een goede studiekeuze, zittenblijven tegengaan enzovoort, verwijs ik naar initiatieven die we nemen zoals de modernisering van het secundair onderwijs, het duaal leren en de aanloopfase, en de hervorming van de leerlingenbegeleiding – onderschat de effecten daarvan niet – waarvan we de voorbije weken het decreetale kader bespraken en goedgekeurden. Deze decreten bevatten cruciale ingrepen die het leertraject van leerlingen begeleiden richting de beste kwalificatie.

De voorzitter: Mevrouw De Meulemeester heeft het woord.

Ingeborg De Meulemeester (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. De gekwalificeerde uitstroom is uiteraard superbelangrijk. Ik verwees in mijn vraag al naar diegenen die na hun eerste werkgever opnieuw werkloos zijn. De jongeren zonder diploma vormen daarin de grootste groep. Daarom is het uitermate belangrijk om preventief te blijven handelen en jongeren en ouders bewust te maken van het feit dat het halen van een diploma belangrijk en relevant is.

Als VDAB in dat pilootproject echt op zoek kan gaan naar de jongeren die ongekwalificeerd uitgestroomd zijn en werk zoeken, dan hoop ik dat VDAB trajecten vindt om die jongeren toch warm te maken. Ik kijk dan ook uit naar de evaluatie. Kunt u zeggen wanneer deze zal gebeuren?

Het decreet Duaal Leren hebben we gisteren goedgekeurd, en daarin zitten al heel veel stappen in de goede richting. Leerlingen die schoolmoe zijn maar niet leermoe, kunnen we zo aanmoedigen om te leren op de werkvloer. In mijn gemeente Beveren loopt de samenwerking tussen bedrijven en het GTI zeer goed. Leerlingen die echt schoolmoe zijn maar nog niet arbeidsrijp, kunnen een naadloos flexibel traject (NAFT) volgen. De bedoeling is om de secundaire onderwijsinstellingen te versterken in hun omgang met de leerlingen of re-integratie van de leerling in het onderwijs te bevorderen. Het NAFT-systeem laat meer flexibiliteit toe dan de voormalige time-outprojecten.

In antwoord op mijn schriftelijke vraag nr. 207 van 8 januari 2018 over NAFT zei u dat het voor een aantal organisaties nog wat zoeken is naar het goede evenwicht tussen enerzijds het aanbieden van flexibiliteit en anderzijds het aftoppen van het vooropgestelde aantal dagdelen. Hebt u momenteel een zicht op de evolutie daarvan? Hoe evalueert u deze trajecten?

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Minister, ik dank u voor uw antwoord en de verwijzing naar de studie van het steunpunt. Ik zal ze zeker met aandacht bekijken.

Het belang van een goede studiekeuze en een goede oriëntatie en het verhogen van het schoolse welbevinden zijn dingen die men binnen de scholen en binnen het onderwijs moet versterken. We zullen de discussie van gisteren in de plenaire vergadering over de hervorming van het secundair onderwijs niet overdoen, maar ik vrees dat we daar niet op het goede spoor zitten naar een betere oriëntatie en een verlate studiekeuze. Met de modernisering van het secundair onderwijs fietsen we in de verkeerde richting.

U geeft aan dat er bij VDAB een opvolgingstraject is voor de zogenaamde NEET-jongeren. U spreekt van 8,5 vte binnen de centrumsteden. Krijgen we feedback over de evaluatie daarvan? Plant u zelf nog andere aanpassingen binnen uw actieplan 'Samen tegen Schooluitval'?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, het artikel in De Standaard waarnaar u verwijst, was mee de aanleiding voor het stellen van deze vraag. Ik was boos dat werkgevers een dergelijke kortetermijnredenering hebben en tegen jongeren zeggen dat ze de school mogen verlaten omdat ze werk hebben voor hen. De ministers van Onderwijs en Werk moeten daar krachtdadig op reageren. Dit is een kortetermijnredenering.

Ik las recent een interessant artikel in Klasse over deze problematiek. Men heeft het daarin over wie het grootste risico loopt, over waarom jongeren stoppen en over hoe je ze aan boord houdt. Ik geef de zes elementen die ik daarin heb gelezen. Een verbindend schoolklimaat installeren is cruciaal voor jongeren. Voorkom zittenblijven door flexibele leerwegen te installeren. Oriënteer samen met de leerling naar de meest aansluitende leerweg en studierichting. Zorg voor succeservaringen. Maak duidelijke afspraken en leefregels binnen de klas en de school. Geef inspraak en ruimte om samen te werken aan een schoolsfeer. Dit kan een kleine aanzet zijn bij het zoeken naar oplossingen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer De Meyer, ik ben het eens met uw opmerking over de werkgevers. Op korte termijn is het voor jongeren aangenaam dat ze kunnen gaan werken, maar dat wrekt zich op langere termijn. Als je je werk verliest en je hebt geen diploma, dan is dat heel erg. Ik verwacht veel van werkgevers om jongeren ook te stimuleren om in duaal leren te gaan. Als ze samen een dergelijk traject maken, dan haalt de jongere ook zijn diploma.

Mevrouw Gennez, u vroeg naar extra's. In het decreet Duaal Leren was aanvankelijk niet opgenomen dat jongeren ook deelkwalificaties kunnen halen. We hebben dat uiteindelijk wel opgenomen, waardoor we het voor jongeren bij wie het niet lukt om het diploma te halen, mogelijk maken om een bewijs van beroepskwalificatie of deelkwalificatie te halen om zo ook een civiel effect te geven aan wat leerlingen doen.

Ik was maandag nog op bezoek in een technische en beroepsschool dat ook een centrum voor deeltijds leren heeft. Men zei dat het opmerkelijk is hoe jongeren soms openbloeien in dat centrum voor deeltijds leren omdat er modulair wordt gewerkt en omdat jongeren sneller succeservaringen hebben. Het is echt de kunst binnen het onderwijs om jongeren op tijd te oriënteren of te heroriënteren naar een plaats waar ze misschien gemakkelijker gestimuleerd kunnen worden om alsnog een diploma te halen. Dat lukt niet altijd op een even goede wijze.

Voor het pilootproject bij VDAB zijn inderdaad 8,5 vte aangeworven. Dit schooljaar probeert men in de centrumsteden die jongeren te bereiken. Het is de bedoeling om volgend schooljaar te bekijken of dit kan worden uitgebreid, maar er

zal eerst nog een evaluatie gebeuren. VDAB zal deze evaluatie doen. Als die beschikbaar is, zal ik ze u zeker ter beschikking stellen. We moeten de handen in elkaar slaan. Ik vind het wel een uitstekend initiatief van VDAB om op deze manier de opvolging te doen.

Vanuit Onderwijs staan we ook klaar. We hebben ondertussen de hervorming volwassenenonderwijs goedgekeurd. Dit heeft tot gevolg dat de centra voor basiseducatie extra tools krijgen en extra gefinancierd worden als ze jongeren of ouderen mee aan dat diploma secundair onderwijs kunnen helpen. Onze hervorming valt niet zomaar uit de lucht. We hebben een aantal extra instrumenten ter beschikking om ook de NEET-jongeren terug aan boord proberen te krijgen om een diploma te halen.

Met betrekking tot NAFT hebben we nu twee jaar ervaring. Vorig jaar is gebleken dat alle actoren de nodige trajecten hebben kunnen doen. De verhouding tussen de lange en de korte trajecten is goed gekomen.

Gisteren stelde de heer De Meyer nog een vraag over duaal leren en de aanloopfase. Er zijn jongeren die hun draai niet zullen vinden binnen de NAFT'en maar ook nog niet helemaal klaar zijn om in de aanloopfase de sprong naar werk te maken. We moeten dus nog wat tijd uittrekken – we hebben dat gisteren groeitijd genoemd – voor jongeren om binnen die aanloopfase te rijpen. Die mogelijkheid is ook uitdrukkelijk opgenomen. Ik heb daarover gisteren ook nog met minister Muyters van gedachten gewisseld.

Ik denk dat we op die manier voor alle jongeren met hun specifieke contexten en problemen wel een oplossing hebben om ervoor te zorgen dat ze hun draai vinden.

Ik wil nog één ding meegeven dat ik daarnet niet had gezegd, over de impact van zittenblijven. Jullie hebben gezien dat zittenblijven een zeer negatieve impact heeft op het uiteindelijk niet behalen van een diploma. Wie is blijven zitten, valt vaker uit. We zien toch dat onze inspanningen van de jongste jaren ter zake echt lonen. We zetten in op flexibele leerwegen, maar het aantal zittenblijvers blijft eigenlijk dalen. In 2012-2013 telde Vlaanderen nog bijna 20.000 of bijna 5 procent zittenblijvers. Dat is gedaald naar 16.000, of 4 procent. Dat is dus toch een vrij substantiële daling, en ik hoop echt dat we daar de komende jaren nog meer effecten van zullen zien. Immers, soms kan zittenblijven goed zijn, maar heel vaak werkt dat eigenlijk contraproductief voor de jongeren.

De voorzitter: Mevrouw De Meulemeester heeft het woord.

Ingeborg De Meulemeester (N-VA): Minister, dank u voor die bijkomende antwoorden. Ik hoor dat er heel veel wordt samengewerkt. Dat is fantastisch. Ik denk dat het wel ook superbelangrijk is dat we daarbij de factor van de ouders niet vergeten. Heel dikwijls is het immers zo dat de jongeren zelf wel weten dat het niet goed gaat en dat ze dat heel lang kunnen verbergen voor het thuisfront. Ik weet ook niet hoe je die daar het beste bij kunt betrekken, maar ik denk dat we dat toch zeker niet mogen vergeten. Als ze 18 jaar en meerderjarig zijn, heb je daar een probleem. Ik zou er toch voor willen pleiten dat we op een of andere manier ouders toch op de hoogte kunnen brengen als het aan het mislopen is, zodat die mee op de kar kunnen springen om ervoor te zorgen dat hun zoon of dochter toch niet ongekwalificeerd uitstroomt.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, ik wil u bedanken voor uw aanvullend antwoord, waarmee ik het volledig eens ben. Ik ben het ook eens met de suggestie van onze collega dat we de factor ouders zeker en vast niet mogen vergeten.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.